

MARCO BEDEA BIA JESUCRITOEBEMA MARCOBA ȢLDA

Nañ cartara Marcoba Ȣlsia. Idjira judio Jerusaleñnebema basica Ȣla. Dji papaba deda Jerusaleñne erobasia (Hecho 12:12). Marcora Bernabe ume dji djabawarra basia (Colosa 4:10). Pauloda carebabadjia (2 Timoteo 4:11). Pauloba Bernabe bida Jesudebemada naãrã jaradiade wãsidade Marcora edesidaa (Hecho 12:25deba aba 13:13daa). Hecho cartade Marco trãra Juañ Marco Ȣl Ȣla.

1 Pedro 5:13de Pedroba Marcora mñ warraada asia. Mañ bẽrã zocãrãmaarã Pedroba Jesudebemada nãbãrla Ȣadada Marcoba cartade Ȣlsia. Mateoba, Luca bida ãdjiza cartada Ȣldi naëna Marcoba Ȣlsica Ȣla. Roma purude Pedro ume Ȣaside djabarã judiorãé itea griego bedeade Ȣlsia.

Marcoba naãrã Ȣlsia Juañba Jesu borocuedadebemada (1:1-11) idjabä diauruba Jesu mñ sënanebemada (1:12-13). Mañare Ȣl Ȣla Jesuba Galilea druade o Ȣadadebemada (1:14deba aba 9:50daa) idjabä Galileadeba Jerusaleñnaa wãbãrlde jaradia Ȣadadebemada (10:1-52). Eda Ȣl Ȣla Jesuba ne ununaca o Ȣadadebemada idjabä Äcõrëba ëberãrã pe eroȢldebema jaradia Ȣadada. Jirñare Ȣl Ȣla Jesura Jerusaleñne mãwãnanebemada (11:1neba aba 16:20daa).

Nañ cartade ebuda Ȣla Jesura judiomñna ñcagla judiorãéba biara ïjãbadjida idjira Äcõrëba ëdrã

edabari diai jaradada (7:24-30; 15:33-39). Jesura naă ējūānaa zeě basía dji dromada bai carea ātebərla bia mīga bai carea (8:31; 10:42-45). Dadjirā itea naă crīchada waiþla bла: “Abaþba măda ēpē quīrīã bəbərla, idjia o quīrīã bла igarapeda bia mīgai carea baida bла. Maþbe măra ēpēida bла.” (Marco 8:34)

Borocuebari Juañebema

Mateo 3:1-12; Luca 3:1-9, 15-17; Juañ 1:19-28

¹⁻² Măa bedea bia Ācōrē Warra Jesucritodebemada bъya. Naäră Ācōrēneba bedeabari Isaíaba năwă băsia:

Bedea jarabarida măa bă na diabueya bă o jarimărëä.*

³ Ēberăda ējūă pōasa ewaraga băde jīgua bedea bла: Ora jaridadua dadjiră Boro bia edadamărëä.

Ora idji itea jipa jaridadua.†

⁴ Ara maă quīrăca Borocuebari Juañda ējūă pōasa ewaraga băde ēberärăa jaradia bęsia ādji cadjiruara igaradapeda Ācōrēmaa zedamărëä. Idjia jarasia măwă osidara Ācōrēba ādji cadjiruara quīrădoaida. Maþbe borocuedida panlana abadjia.

⁵ Mañne ēberäră Jerusaleñebemarăda, jūma Judea druađebemară sida Juañmaa wăbadjidaa. Ādjia cadjirua opedadada idji quīrăpita ebuđa jarabadjidaa. Maþbe Juañba ādjirăra Jordañ dode borocuebadjia.

* **1:1-2** Malaquia 3:1. † **1:3** Isaía 40:3.

6 Juañba jñbarira cameyo cara oda basía. Idjia jñ bñ trajñbarira animarã e oda basía. Idjia adichichida cobadjia idjaba urrajõda jõbadjia.
7 Mañne nãwã jaradiabadjia:

-Mñ caidu abä zeya. Idjira mñ cãyãbara dji dromaara bña. Mañ bérã idjia jírûne jñ bñ ërãi carea mñra bia bñëa. **8** Wärada mñä bärära baidoba borocuesia baribñrla idjiabñrla Äcõrë Jaureda diaya.-‡

*Juañba Jesu borocueda
Mateo 3:13-17; Luca 3:21-22*

9 Mañ ewaride Jesura Nazare purudeba Juañ bñmaa wãsia. Nazare purura Galilea druade bña. Jesu wãside Juañba idjira Jordal dode borocuesia.

10 Jesura doedaalba drua wãbñrlde unusia bajäda ewabñrlda. Mañne Äcõrë Jaurera puchirã quírãca idji ñrñ zebñrlda unusia. **11** Äcõrëba bajãneba edaa nãwã bedeasia:

-Bñra mñ Warra quírñä bña. Bñ carea mñra bio bñsrida bña.-§

*Diauruba Jesu mñä sëna
Mateo 4:1-11; Luca 4:1-13*

12 Mamaalba Äcõrë Jaureba Jesura ejüä põäsa ewaraga bñdaa edesia. **13** Mama Jesura animarã cadjirua bæa tãena cuarenta ewari bæsia. Satanaba idjira mñä sësia Äcõrëda igarabi carea. Idjaba Äcõrë bajãnebema nezocarãba idjira ne cobisidaa.

*Jesuba jaradia beda
Mateo 4:12-17; Luca 4:14-15*

‡ **1:8** Äcõrë Jaureda diaya. Griego bedeade nãwã bñ bña: “Äcõrë Jaureba borocueya.” § **1:11** Isaía 42:1.

14 Borocuebari Juañ preso bēdacarea Jesura Galilea druadaa wāpeda bedea bia Ācōrēnebemada jaradiabadjia.* **15** Nāwā jarabadjia:

-Ewarira jūësia. Ācōrēra bārā Boro bai carea zebārla.† Bārāba cadjirua obadara igaradapeda mañ bedea biada ījānadua.-

*Jesuba beda baribadarā trāna
Mateo 4:18-22; Luca 5:1-11*

16 Jesura Galilea amene droma icawa nīne Simoñda, dji djaba Andre sida unusia. Mañ ēberārāra beda beabadarā basía. Ādjira doeda beda bari panasidaa. **17** Māwā panne Jesuba ādjia jaria:

-Māl ume zedadua. Bārāba beda baribada quīrāca māla bārāa jaradiaya ēberārāda māmaa enenamārēā.-

18 Ara mañda ādji beda baribadara amenapeda Jesu ume wāsiðaa.

19 Nocodaa wāblrāde Jesuba Santiagoda, dji djaba Juañ sida unusia. Ādjira Zebedeo warrarā basía. Ādja jābaðe beda baribada cōñ beda ca panasidaa. **20** Mañne Jesuba ādji sida trāsia idji ume wānamārēā. Ara mañda Santiagoba, Juañ bida ādji zeza Zebedeora idji nezocarā ume jābaðe amenapeda Jesu ume wāsiðaa.

*Jesuba jai āyā jāretada
Luca 4:31-37*

21 Ādjirāra Capernauñ purudaa wāsiðaa. Mañbe ñnāübada ewaride Jesura judiorā dji jārebada

* **1:14** Bedea bia Ācōrēnebema. Griego bedeade ἀστρα cartade bāla: “Bede a bia Ācōrēba pe eroþldebema.” † **1:15** Daniel 2:44.

dedaa wāpeda Ācōrē bedeada jaradia b̄esia.
22 Jaradia b̄lde jūmarāba cawa crīchađaē basia.
 Judiorā ley jaradiabadarā quīrāca jaradiaē basia.
 Āteb̄lra bio cawa b̄ldeba ebuda jaradia basia.
23 Māwā panlne jai bara b̄l ēberāda cawaēne nāwā
 jīgua bedeasia:

24 -¡Jesu Nazaredebema! ¿Cārē cārēā daira mīā
 sē b̄l? ¿Dai biě b̄li carea zesica? Māa cawa b̄la b̄la
 caida: ¡B̄la Ācōrēba diabuedaa!-

25 Jesuba dji jaia nāwā jarasia:

-Chupeadua. Idji cacuadebemada ēdr̄l̄dua.-

26 Ara małda jaiba dji ēberāra wawabipedā, dji
 cābāyā biapedā āyā wāsia. **27** Mał bērā jūma dji
 arima duanl̄rāba cawa crīchadaē basia. Āduba
 bedeadrua duanesidaa:

-¡Ache! Jesuba jaradia b̄lra awara b̄la. Bio cawa
 b̄ldeba ebuda jaradiabaria. Idjia jarab̄l̄ra jairā
 bida ījā obadaa.-

28 Mał carea jūma Galilea druade dārāéne Jesura
 tr̄l̄ b̄lga b̄esia.

Jesuba Simoñ Pedro pācōrē biabida

Mateo 8:14-17; Luca 4:38-41

29 Judiorā dji j̄rebada dedeba ēdr̄l̄dapedā
 Jesura, Santiagora, Juał sida Simoñ dedaa
 wāsidaa. Simoñ djaba Andre sida mama babadjia.

30 Małne ādjia Jesua jarasidaa Simoñ pācōrēda
 c̄lwamiaba c̄lđadē b̄lda. **31** Jesura idji b̄lmaa
 wāsia. Idji j̄wade jidapeda piradr̄l̄ b̄lsia.
 Ara małda c̄lwamiara dugusia. Małbe Simoñ
 pācōrēba ādjira ne cobisia.

32 Queudacarea ēberārāba cacua biě b̄eada, jai
 bara b̄ea sida Jesumaa enesidaa. **33** Purura dji

dede eda wābadama powua nūmesia. ³⁴ Mañne Jesuba cacua biě þeara zocārā biabisia idjabā jairā siða zocārā ãyā jʌrecuasia. Jairāba idjida cawa panana bērā Jesuba chupeabibadjia.

Galileade jaradia nībada

Luca 4:42-44

³⁵ Jesura ãsabodode piradrāsia. Wadi pā̄maena ēberā neēmaa Ācōrēa iwidiðe wāsia. ³⁶ Mañ carea Simoñba, idji ume panla bida Jesura jʌrla panasiðaa. ³⁷ Idji unusiðadē jarasiðaa:

-Jūmarāba b̄lra jʌrla duanla.-

³⁸ Mañne Jesuba jarasia:

-Dewara puru þeadaa wānia mλa jāma bida jaradiada b̄l bērā. M̄lra mañ carea zesia.-

³⁹ Māwā jūma Galilea druade p̄rrla wāsia. Judiorā dji jʌrebada deza jaradiabadjia. Idji wāb̄l̄ma jaira ãyā jʌrecuabadjia.

Jesuba aida bara b̄l biabida

Mateo 8:1-4; Luca 5:12-16

⁴⁰ Māwā b̄lde ēberā aida bara b̄lda Jesumaa zesia.[‡] Mañ ēberāra chīrāborode cobepeda nāwā bedea djuburiasia:

-Bla quīrītā b̄lb̄lra, m̄lra poya biabida b̄la.-

⁴¹ Jesuba mīā djuburi ununa bērā idji jʌwada l̄r̄ b̄b̄l̄r̄de jarasia:

-Māwā o quīrītā b̄la. ¡Biadua!-

[‡] **1:40** Aidara Jesu ewaride wārāda sāwā basida dadjurāba cawadaē panla. Barib̄l̄ra judiorāmaarā aþa Ācōrēb̄l̄ra poya biabida basia (Numero 12:9-12; 2 Reye 5:7). Mañ awara aþa aidaba jidasira ãyā þade wāida basia (Levitico 13:45-46).

42 Jesu ara māwā bedeabʌrʌde ēberāra biasia. Dji aidara abeda nēbiasia. **43-44** Mañne Jesuba idjia bio jarasia:

-Bʌ biadara ni abala jararādua. Ātebʌrʌ sacerdotema wādua bʌra biasida unumārēā. Jālbe Ācōrē quīrāpita bia ɓei carea Moiseba jarada quīrāca ne diacuadua. § Māwā ēberārāba cawaedia bʌra wārāda biasida.-

Māwā jarapeda Jesuba idjira wābisia. **45** Baribʌrʌ dji ēberāba Jesuba idji biabidadebemada jūmarāa nēbʌrʌ wāsia. Mañ carea Jesura ni abal purude ebuda nībaca basia. Ātebʌrʌ jīga nībabadjia ēberārā beadacamaa. Baribʌrʌ ēberārā puruzabemada idjimaa wābadjiada.

2

*Jesuba ēberā cacua beu bʌ biabida
Mateo 9:1-8; Luca 5:17-26*

1-2 Dārāé bʌde Jesura wayacusa Capernauñ prudaa wāsia. Idjira diguida bʌda cawasidade ēberārāda zocārā idjimaa powua nūmesia. Dera, dji eda wābada sida pēsua nūmesia. Mañne Jesuba Ācōrē Bedeara jaradia basia. **3** Māwā bʌde ēberāda quīmārē zesidaa. Mañrāba ēberā cacua beu bʌda Jesumaa ede quīrīā panasidaa. **4** Baribʌrʌ pēsua nūmʌ bērā poya ededaē basia. Mañ carea de ȳrʌ uria ođapeda dji cacua beu bʌra dji cʌdadeba edaa bʌsidaa. **5** Jesuba unusia ȳdjia wārāda ijā panada dji cacua beu bʌra poya biabida. Mañ carea Jesuba dji cacua beu bʌla jarasia:

-Cūdra, bʌla cadjirua odara mña quīrādoasia.-

§ **1:43-44** Levitico 14:1-32.

6 Mañne judiorā ley jaradiabadarāda ñcʌrgʌ arima chūpanasidaa. Mañgrāba crīchasiðaa:
7 “¿Cārē cārēā jāwā bedea bʌ? ¡Ācōrē quīrāpita biē bedea bʌ! Aba Ācōrēbʌrl̄ ëberāba cadjurua oðara poya quīrādoaya.”

8 Ädjia māwā crīcha duanʌra Jesuba idji sode abeda cawasia.* Mañ bērā ädjía jarasia:

–¿Cārē cārēā jāwā crīcha panʌ? **9** Bärāmaarā ñsāñgʌda zareaara bʌ? ¿Cadjirua oðara quīrādoayada aida wa nañ ëberā cacua beu bʌra piradrʌbipeda idji cʌða edabipeda nībabida?
10 Ācōrēba mʌ, Nañ Djara Edadara bʌsia nañ ëjūâne duanʌba cadjurua obadara quīrādoamārēä. Mañra bärāa unubiya.-

Ara mañda dji cacua beu báa nāwā jarasia:

11 -Piradrʌdua. Bʌ cʌðara edapeda diguidaa wādua.-

12 Ara mañda dji cacua beu bʌdara pirabaripeda idji cʌða edapeda jūmarā quīrāpita ëdrʌ wāsia. Mañ carea jūmarāba cawa crīchadaë basía idjaba Ācōrēa bia bedea duanesidaa. Nāwā jarasidaa:

–¡Nañ quīrāca dadjurāba ununaca basía!-

Jesuba Levi trāna

Mateo 9:9-13; Luca 5:27-32

13 Māwānacarea Jesura wayacusa Galilea amene dromanaa wāsia. Mañne ëberārāda zocārā idjimaa wāsidaa. Idjia ädjirāa jaradasia. **14** Wābʌrl̄de Jesuba Alpeo warra Levida unusia. Mañ Levira Romanebema boro itea parata diabada dede chūmasia. Jesuba idjía jarasia:

* **2:8** Sode. Griego bedeade bá bʌa: “Jaurede.”

-Mᾶ ume zedua.-

Ara mañda Levira piradrapeña Jesu ume wāsia.

15 Māwānacarea Jesura Levi dede ne co bāsia. Zocārāba Jesura ēpēbāda bērā ādjirā sida ne co chūmeasia: Jesu ume nībabadarāda, Romanebema boro itea parata jārla pebadarāda, judiorā ley igara bēa sida panasidaa.[†] **16** Māwā panlne judiorā ley jaradiabadaba, pariseorā bida unusidaa Jesura Romanebema boro itea parata jārla pebadarā ume, judiorā ley igara bēa ume bida ne co bāda. Mañ carea pariseorāba Jesu ume nībabadarāa iwidisiada:

-Bārāa jaradiabarira ḥcārē cārēā cadjirua obadarā ume, parata jārla pebadarā ume bida ne co bā?-

17 Mañ ūrīpeda Jesuba jarasia:

-Cacua bia bēaba nēārā diabarira jārladaca. Dji cacua biē bēabrla jārlabadaa. Māra jipa bēa trāi carea zeē bāla, ātebrla cadjirua obadarāda trā bāla Ācōrēmaa zedamārēä.-

Ne codaca ewaridebema

Mateo 9:14-17; Luca 5:33-34

18 Mañ ewaride Borocuebari Juañ ume nībabadarāba, pariseorā bida ne codaca ewarida o panasidaa. Māwā panlne dewararāda Jesumaa zedapeda iwidisiada:

-Borocuebari Juañ ume nībabadarāba, pariseorā bida ne codaca ewarira obadaa. Baribrla bā ume nībabadarāba ḥsāwāerā odaca?-

19 Jesuba panusia:

[†] **2:15** Judiorā ley igara bēa. Griego bedeade “cadjirua obadarā” bā bāa.

-Umaquīrāba wērā edabʌrləde ḥcaiba ne codaca ewarida oi? Mañ umaquīrāra wadibida idjia edodarā ume bʌmisa ne codaca ewarira odaéa. ²⁰ Baribʌrl ewari aba dewara ēberārāba idjira ãyā ededīa. Mañ ewaridebʌrl idjia edodarāba ne codaca ewarira odia.

²¹ Dadjirāba cacuađe jābada dji sore cōā bʌmaa wua djiwidida cajudacaa. Māwā odibʌrl djiwididi cajuda errebaribʌrlba dji wua sorera wai'bʌlara cōāya. ²² Idjabā ni abalba uva ba djiwidira animarā e oda dji sorede tʌdaca. Māwā odibʌrl aseabʌrləde animarā e oda dji sorera cōāya. Mañbe uva bara, animarā e oda sida aduaya. Mañ carea uva ba djiwidira animarā e oda djiwidide tʌdida panla.-‡

*Jesura ãnãübada ewari djibaria
Mateo 12:1-8; Luca 6:1-5*

²³ Anãübada ewaride Jesura ējūā trigo uđade n̄basia. Mañne idji ume n̄babadarāba trigora tʌeda n̄basidaa. ²⁴ Mañ carea pariseorā ãdji caidu zebʌdaba Jesua jarasidaa:

-jAcʌdua! Bʌ ume n̄babadarāba ḥcārē cārēā ãnãübada ewaride ocara panđa o panđ?-

²⁵ Jesuba ãdjia jarasia:

-Ewari aba Daviba, idji ume n̄babadarā biđa codira neě panasidaa. Jarra panasidade ḥsāwā osida?§ ²⁶ Abiata sacerdote dji droma bāside Davira Ācōrē dede eda wāpeda Ācōrē quīrāpita

‡ ^{2:22} Mañgʌđeba Jesuba cawabisia idji bedarea ãdji drōăenabema crīcha ume ābaa jaradiacada. § ^{2:25} 1 Samuel 21:1-6.

baða pañda edasia.* Mañ pañra ñababe sacerdoteräba codida panasiðaëca? Baribarla Daviba copeda idji ume níbabadarña diasia.-

27 Mañbe Jesuba ñadjia jarasia:

-Äcõrëba ñberära oë basia ñnäubada ewari wagadamärëä ñtebärla ñnäubada ewarira bäsia ñberära ñnäunamärëä. **28** Mañ, Nañ Djara Edaðara ñnäubada ewari djibaria.-

3

*Jesuba ñnäubada ewaride ñberä biabida
Mateo 12:9-14; Luca 6:6-11*

1 Wayacusa Jesura judiorä dji jarebada dedaa wäsia. Mama ñberä jawa beu bälta bäsia. **2** Acrla Jesura acä panasidaa ñnäubada ewaride mañ ñberä biabi cawaya. Biabisira bië jaradida crïcha panasidaa. **3** Mañne Jesuba ñberä jawa beu bälta jarasia:

-Piradräpeda ñsi nümane zedula.-

4 Mañbe Jesuba ñadjia iwidisja:

-¿Ñnäubada ewaride cärëda odida panä? ¿Biada wa cadjiruada? ¿Djärä carebaida wa idu beubida?-

Baribarla ñadjirära chupea panesidaa. **5** Mañne Jesura sopuasia cawärla zarea bea bërä. Quñbiðeba ñadjirä acäbärläde dji jawa beu bälta jarasia:

-Jawara jiradua.-

Mäwä jirabärläde idji jawara abeda biasia.

6 Ara mañda pariseorära ñdrädapeda Herodeare

* **2:26** Levítico 24:5-9.

bearāmaa wāsidaa. Ādjirā ume Jesu beadi carea crīcha jārāsidaa.

Galilea amene droma icawa duanana

⁷ Mañbe Jesura idji ume nībabadarā sida Galilea amene dromanaa wāsidaa. Mama Galilea druadēbemarāda zocārā idji caiđu nībasidaa.* ⁸ Jesuba ne ununacada o bāda dewararā bida ūrīsidaa. Mał carea Judea druadēbemarāda, Jerusaleñ purudēbemarāda, Idumea druadēbemarāda, Jordāñ do wa quīrārēbemarāda, Tiro druadēbemarāda, Sidoñ druadēbemarāda Jesu bāmaa wāsidaa. ⁹⁻¹⁰ Idjia cacua biě bēada biabi bāda bērā ēberārāba idji tāni carea powuabadjidaa. Idjira pēsua eropanarānamārēä Jesuba idji ume nībabadarāa jarasia jābada enenamārēä.

¹¹ Ēberā jai bara bēaba Jesu unubādađe idji quīrāpita chīrāborode copanenapeda jaiba ne wayaadēba jīgua jarabadjidaa:

-jBāra Ācōrē Warraa!-

¹² Baribārla Jesuba jairāa bio jarabadjia idjidebemada ebuđa jararānamārēä.

Jesuba ēberā doce edada

Mateo 10:1-4; Luca 6:12-16

¹³⁻¹⁴ Māwānacarea Jesura eyadaa wāpeda idjia quīrīābārla idjimaa trāsia. Ādjirā zesidade idjia doce edasia idji ume nībadamārēä idjaba idji bedea jara nībadamārēä. Mañgrāra Jesuba trā bāsia “māa diabuedarā.”† ¹⁵ Jesuba ādjirāa lālada

* ^{3:7} Griego bedeade ἀλητα cartade idjaba bā bāa “Judeadebemarā sida.” † ^{3:13-14} Mañgrāra Jesuba trā bāsia “māa diabuedarā.”

Griego bedeade ἀλητα cartade mañra neēa.

diasia cacua biē bearā biabidamārēā idjabā jai sida ãyā jaretađamārēā. ¹⁶ Aba Simoñ basía.‡ Jesuba idjira trā b̄sia Pedro. ¹⁷ Mañ awara Zebedeo warra Santiagoda, dji djaba Juañ sida edasia. Mañ umébemara Jesuba trā b̄sia Boanergerā. Mañ trāba jara b̄la “baa warrarā.” ¹⁸ Nañgrārā sida edasia: Andre, Pelipe, Bartolomé, Mateo, Tomá, Alpeo warra Santiago, Tadeo, idjabā Simoñ Cananeo.§ ¹⁹ Jesuba Juda Iscariote sida edasia. Mañgla idjira jidabisia.

Jesu biē jarapedada

Mateo 12:22-32; Luca 11:14-23; 12:10

²⁰ Jesu diguidaa zeside ēberārāda zocārā powuasidaa. Mañba Jesura, idji ume n̄babada sida poya ne codaē basía. ²¹ Jesu djabarāba cawadapeda idjira edade wāsidaa. Ādjia cr̄cha panasidaa idjira quīrāé b̄esida. ²² Baribal̄a judiorā ley jaradiabadarā Jerusaleñ purudeba zepedadaba jarasidaa:

-Jāñ Jesura jairā boro Beelzebúdeba b̄l bērā jāwā b̄la. Idjia jaira ãyā jaretabaria Beelzebúba mañ l̄b̄lada diada bērā.-

²³ Mañ ūrīpeda Jesuba ādjirā trāpeda ne jara b̄ldeba bedeasia. Nāwā jarasia:

-¿Sāwā Satanaba ara idjida ãyā jareta? ²⁴ Abari druadebemarāda ara ādjiduba djō pananibal̄a dārā pananaēa. ²⁵ Idjabā abari dede b̄eada djō pananibal̄a dārā pananaēa. ²⁶ Ara mañ quīrāca

‡ **3:16** Griego bedeade l̄c̄l̄a cartade idjabā nāwā b̄l b̄la: “Nañgrārā doce pananda edasia.” § **3:18** Simoñ Cananeo. Luca 6:15de “Simoñ Zelote” b̄l b̄la.

Satanada ara idji jairā ume djōpeda awara wāiblrl
¿sāwā idjia poya b̄ra dārā erobai? Abeda jōya.

27 Ēberā mēsrā b̄la da naārā jā chūm̄naēb̄rl,¿sāwā idji dede eda ne dr̄la de wāni? Jā chūm̄nadrā poya idji nebiara dr̄ladia.

28 Wārā arada māla bārāa jaraya: ēberārāba cad-jirua obadara, biē bedeabada siđa Ācōrēba jūma poya quīrādoaya. **29** Bariblrl abalba Ācōrē Jau-reba odada diauruba jāwā osiada aiblrl, Ācōrēba mañra quīrādoaēa. Mañ ēberāra ewariza bedeade bayā.-

30 Jesuba māwā jarasia idjira jai bara b̄la ada apedāda bērā.

Jesu ēberārā idjimaa zepedada

Mateo 12:46-50; Marco 3:21; Luca 8:19-21

31 Mañne Jesu djabarāda, dji papa siđa jūēnapeđa Jesura dajadaareba tr̄bisidaa. **32** Mañbe ēberārā Jesuare chūmeaba idjia jarasidaa:

-B̄la papara, b̄la djabarā siđa dajadaare panla.*
Ādjia b̄ra jlrā panla.-

33 Bariblrl Jesuba jarasia:

-Bārāmaarā ¿cairāda māla papa idjabā māla djabarā?-

34 Idji caita chūmeada acłpeda jarasia:

-Nañglrlāda māla papaa idjabā māla djabarāa.

35 Ācōrēba quīrīā b̄la o beadrā māla djabaa, māla djabawērāa, idjabā māla papaa.-

* **3:32** Griego bedeade ἀσλα cartade idjabā “b̄la djabawērārā” b̄la b̄la.

4

*Pea podadebema ne jara bʌ
Mateo 13:1-9; Luca 8:4-8*

¹ Wayacusa Jesuba Ācōrē bedeara amene droma icawa jaradia besia. Mañne ēberārāda zocārā idjima powua nūmesia. Mañ bērā jāba doeda ūmʌne bādopeda chūmesia. Ēberārāra do icawa duanesidaa. ² Mañbe Jesuba ne quīrātanoa ne jara bʌdeba jaradiasia. Nāwā jarasia:

³ -jŪrīnadua! Ēberāda ne pode wāsia. ⁴ Māwā po nīne ḥcʌrl̩ tara odee bāecuasia. Mañne ūbanada zeseđapeda mīcuasidaa. ⁵ ḥcʌrl̩ tara ējūā mōgaraida bʌde bāecuasia. Dji egorora nāūcha bʌ bērā mañ tara isabe tunusia. ⁶ Māwāmīna besea jāwārāl̩ba purrubasia bio carra jidaē bāda bērā. ⁷ Idjaba ḥcʌrl̩ tara ējūā ḥrl̩ida bʌde bāecuasia. Mama bāecuadara jācara ḥrl̩ bara bʌba bʌrā quenasia. Mañba poya zaudaē basía. ⁸ Baribʌrl̩ ḥcʌrl̩ tara ējūā biadē bāecuasia. Mañgʌra bio zausia. ḥcʌrl̩ cʌmʌba ara aride diasia, dewaraba waitabeara diasia, waabemaba waibʌlara diasia.-*

⁹ Mañbe Jesuba jarasia:

-Dji cʌwʌrl̩ bara bʌba quīrācuita ūrīdua.-

Jesuba ḥcārē cārē ne jara bʌdeba jaradiasi?

Mateo 13:10-17; Luca 8:9-10

¹⁰ Ēberārā wāpedadacarea Jesu ume nībabadarā doce panʌba, dewara idjiare

* ^{4:8} Griego bedeade nāwā bʌa: “Ἄστρα τριάντα διαστάσια, dewaraba sesenta diasia, waabemaba cien diasia.”

chūmea bida iwidisidaa idjia ne jara bʌd̥eba jaradiadadebemada. ¹¹⁻¹² Jesuba panusia:

-Ācōrēba ēberārā pe erobʌd̥ebemada jūmarāa cawabiē bʌmīna bārāa cawabi bʌla. Baribʌrla dewararāa māa ne jara bʌd̥eba bedea bʌla ādjirāba acʌ panʌmīna unurānamārēā, idjabā ūrī panʌmīna cawarānamārēā. Māwā beadaēbara Ācōrēmaa zedapeda ādjia cadjurua obadara quīrādoacasia.-†

Pea podadebema Jesuba cawa jarada

Mateo 13:18-23; Luca 8:11-15

¹³ Mañne Jesuba ādjia jarasia:

-¿Bārāba pea podadebema ne jara bʌd̥eba jaradara cawadaēca? Māwāra dewarada jaraibʌrla ȳsawā cawadi? ¹⁴ Ūrīnadua. Pea pobaria Ācōrē bedea jarabari quīrāca bʌla. ¹⁵ Ta ode baedaba nañda jara bʌla: ȳcʌrla ēberārāba Ācōrē bedeada ūrībadaa. Baribʌrla Satanada zepeđa mañ bedea āđji sode jūñara quīrādoabibaria. ¹⁶ Ta mōgaraidā bʌl ȳjūāne podaba nañda jara bʌla: ȳcʌrla ēberārāba Ācōrē bedea ūrīnapeda bio bʌlsrida edabadaa. ¹⁷ Baribʌrla bio carra jidaē b̥ea b̥erā dārā droadacaa. Ewari zarea zebʌrlađe wa Ācōrē bedea ȳjā panʌ carea ēberārāba biē obʌdade ādjia ȳjā panʌra igarabadaa. ¹⁸ Ta ȳjūā ȳrlida bʌde podaba nañda jara bʌla: ȳcʌrla ēberārāba Ācōrē bedeara ūrībadaa. ¹⁹ Baribʌrla ādjirā sāwā bia beadidebemada jūmawāyā crīchabadaa idjabā ne jūmada awuabadaa. Crīchabadaa ne jūmada erobeadibʌrla, bʌlsrida beadida. Jūma mañ crīchaba bedea āđji sode bedara bʌlrā beabaria. Mañ b̥erā ādjira waridacaa. ²⁰ Baribʌrla ta ȳjūā biade

† **4:11-12** Isaía 6:9-10.

podaba nañda jara b̄la: ñc̄lrl̄ba Ācōrē bedeara bia ūrīnapeda ijābadaa. Mañbe ñc̄lrl̄ba ne biada ara aride obadaa, ñc̄lrl̄ba waitabeara obadaa, idjab̄a ñc̄lrl̄ba waiþlara obadaa.-‡

*Íbīrānebema ne jara b̄l
Mateo 5:15; Luca 8:16-18*

21 Jesuba dewara ne jara b̄ldeba jarasia:

-Dadjirāba ïbīrāra coadapeda ¿epedeco droma edre b̄lbadaca? Mērā nūm̄nacaa, ãteb̄lrl̄ õtl̄ dji b̄lbadade nūm̄badaa.§ **22** Ara mañ quīrāca ne jūma ebuda b̄lēra mērā b̄eēa. Dadjia cawadaē panlra Ācōrēba ebuda cawabiya. **23** Dji c̄lw̄l̄ra bara b̄lba quīrācuita ūrīdua.-

24 Mañ awara Jesuba jarasia:

-M̄la jaradia b̄lra quīrācuitadadua. Bārāba cawaði carea bio quīrācuitadib̄lrl̄ Ācōrēba bārāa auduara cawabiya. **25** Aþalba wārāda cawaib̄lrl̄, Ācōrēba auduara cawabiya. Barib̄lrl̄ adua b̄lba cawa b̄lada cr̄chaib̄lrl̄, idjia cr̄cha b̄l sida Ācōrēba jār̄ya.-

Néu sāwā waribaridebema ne jara b̄l

26 Jesuba idjab̄a jarasia:

-Ācōrēba ëberār̄ pe eroþlra abalba ne ta poda quīrāca b̄la. **27** Diamasi dji ëberā cāi b̄lmisa idjab̄a ãsa zocai b̄lmisa dji tara quida buyapeda waribaria. Dji podaba cārēba waribi b̄lada cawacam̄na māwābaria. **28** Egorode ara iduba tunubaria.

‡ **4:20** Griego bedeade nāwā b̄l b̄la: “Λc̄lrl̄ba treinta zaubadaa, ñc̄lrl̄ba sesenta zaubadaa, idjab̄a ñc̄lrl̄ba cien zaubadaa.”

§ **4:21** Mērā nūm̄nacaa. Griego bedeade nāwā b̄l b̄la: “C̄la edre b̄lädacaa.”

Naãrã dji bãwãrãda odjabaria. Maãbe dji cãmãda zebaria. Idjabã dji cãmãba dji tada diabaria.
29 Maãbebãrã dji tara waragabaria. Dji ewarira jûëna bêrã ëberãba necoba ewabaria.-

Mostaza tadebema ne jara bã
Mateo 13:31-32, 34-35; Luca 13:18-19

30 Idjabã Jesuba jarasia:

-Ãcõrẽba ëberãrã pe eroþlra ¿cãrẽ quïrãca bã? ¿Sãlgã ne jara bãdeba m a cawa jarai? **31** Mostaza ta quïrãca bãla. Ma  mostaza tara j uma dadjia ubada c y bara djubibiara quirua. **32** Baribãrã udacarea dewara néu þea c y bara waiþlara waribaria. Dji j watera waiþla jedeguezoabaria. Ma  bêrã ïbanara dji j watede c r drã bãma de ocuade zebadaa.-

33 M w  ne jara bãdeba Jesuba jaradiabadjia ëber r ba poya cawa ida pan  quïr ca. **34** A abe ne jara bãdeba  djir aa bedeabadjia. Baribãrã idji ume n babadar aa ãdu a pan ne j uma cawa jarabadjia.

Jesuba n  r , amene droma sida tumabida
Mateo 8:23-27; Luca 8:22-25

35 Ma  ewaride queubodo e Jesuba idji ume n babadar aa jarasia:

-¡Wa quïr r  w nadra!-

36 Ara ma da  djia ëber r  arima duan ra amenapeda Jesura ara idji b a j ba e quïr r  edesidaa. Dewara j ba sida  dji daucha w sidaa. **37** M w  pan ne n  r da dji c b y a pu  n mesia. Ma  b r  baido bogozoara j ba e eda w a n mesia. J bara biru baebodo bas a. **38** Ma ne Jesura j ba

ãdauare borocau cãi þasia. Mañ carea idji ume nãbabadarãba ðrãmanapeda nãwã jarasidaa:

-Jaradiabari, ¿þamaarã dadjirã barruadida bia þlca?-

³⁹ Mañbe Jesura ðta nãmepeda nãûrãra, baido bogozoa sida nãwã quëäsa:

-¡Chupeadua! ¡Ipi þedula!-

Ara mañda nãûrãra ipi þesia. Jûma tuma nãmesia.

⁴⁰ Mawã þlde Jesuba ñadirãa jarasia:

-Bârãra ¿sâwâérã ne waya pan? ¿Cârê cârêä Ðcôrêra ijânaë pan?-

⁴¹ Bariblrl Jesuba oða carea ñadirâra bio ne wayasidaa. Mañ bêrã ãduþa iwididrua duanesidaa:

-Nañgra ¿caida jâwã þl? Nãûrãba, baido bogozoa biða idji bedeara ijâbadaa.-

5

Jesuba jai zocârã ãyâ jåretada

Mateo 8:28-34; Luca 8:26-39

¹ Mañbe amene droma chänapeda Gerasa druade jûesidaa.* ² Jesura jâbaðeba drua þadoside cawaëne ëberã jai bara þlða idjimaa zesia. ³ Mañ ëberâra beudarã tâbaribada uriaðe þabadjia. Ni aþaþba idjira poyadaca basia, carenaba jâblda sida. ⁴ Þrima zocârã idjira carenaba jîrû jâbadjidamîna, jâwa sida jâbadjidamîna abeda jûma tâcuabadjia. Idjira ni aþaþba poyadaca basia. ⁵ Diamasi, ãsa biða idjira bêwârã tâbaribada uriaðe, eyaðe biða þia nãbabadjia. Idjabâ ara idji cacuara mõgaraba puobadjia. ⁶⁻⁷ Idjia tâmâba Jesu

* ^{5:1} Gerasa. Griego bedeade ðçrla cartade “Gadara” wa “Gerasa” þl þla.

unuside pira zesia. Jesu quīrāpita chīrāborode cobepeda jīgua jarasia:

-Ācōrē dji Dromaara bΛ Warra, Jesu, ¿cārē cārēā mλra mīā sē bΛ? ¡Ācōrē quīrāpita wārāneba jaradua bΛa mλra biē bΛēda!-

⁸ Māwā bedeasia Jesuba idjíā nāwā jara bāda bērā:

-jJai, naλ ēberā cacuadebemada ãyā wādua!-

⁹ Mañbe Jesuba dji jaia iwidisia:

-¿BΛra casa trā jarabada?-

Dji jaiba panusia:

-Mλ trāra Cābana abadaa, dairāra cābana panΛ bērā.-

¹⁰ Mañne jaiba Jesua bedea djuburiasia mał druadēbemada ãyā jλretarāmārēā. ¹¹ Māwā panΛne ara caita bΛ eyade chinada zocārā ne co duanasidaa. ¹² Mał carea dji jairāba Jesua nāwā bedea djuburiasidaa:

-Dairāra jāñgrā china cacuade idu eda wābidua.-

¹³ Mañne Jesuba iduaribisia. Ara mañda jairāra ēberā cacuadebemada ēdracuadapeda china cacuade eda wābΛrsidaa. BaribΛrΛ eda wānapeda chinara pirapodapeda perawadēba daidu tēñcuasidaa. Mama abeda jūma nābΛrΛ quinisiidaa. Mañgrā chinara mil umé panasiđaca bΛa.

¹⁴ Mał carea dji china acΛ pananara puruđaa pira wāsidaa. Äđi purudebemarāa, dji puru caita bearāa bida jai bara bādađebemada jūma nēbΛrΛsidaa. Mał carea purudebemarāba acΛde zesesiidaa. ¹⁵⁻¹⁶ Jesu bΛma jūēbΛdade unusidaa jai zocārā erobadara Jesu caita

chūmāda. Quīrā bapeda cacuade jābadara jā basia. Mañ unupedadaba dewararāa nēbārāsidaa jai bara badara sāwāsida. China sāwāpedada sida nēbārāsidaa. Jūmarāda bio ne waya duanesidaa. **17** Mañ carea ādjirāba Jesua bedea djuburiasidaa ādji druađebemada ãyā wāmārēä.

18 Jesu jābade bādoside dji jai bara bādaba bedea djuburiasia idji ume wāi carea. **19** Baribārā Jesuba idu wābiē basía. Ātebārā jarasia:

-Diguidā wāpedā bāl ēberārā jaradua Ācōrēba bāl ume ne waibla odada. Ādjia nēbārādua sāwā idjia bāra bio quīrā djuburiasida.-

20 Ara mañda jai erobadara wāpedā jūma Decapoli druađe nēbārābadjia Jesuba idji ume ne waibla odada. Mañ bērā jūmarāba cawa crīchadaē basía.

*Jesuba wērācau biabida
Mateo 9:18-26; Luca 8:40-56*

21 Jesu jēda jābađe amene droma quīrārā chānacarea ēberārā zocārā idji bāmaa zesidaa. Mañ carea Jesura do icawa besia. **22-23** Māwā bāđe ēberā Jairo abadada zesia. Mañ Jairora judiorā dji jārebada deđe dji boro basía. Mañne Jairora Jesu caita jūepeda idji jīrū caita barru cođepeda nāwā bedea djuburiasia:

-Māl cauda jūācāyā nūmāla. Bāl jāwara idji īrā bāđe zedua biamārēä.-

24 Ara mañda Jesura Jairo ume wāsia. Ēberārā zocārā Jesu ume wābāda bērā pēsua nībasia.

25 Mañne ēberārā tāēna wērā doce poa oamiaba jida bāđa nībasia. **26** Mañ wērāba nēārā diabadarāa idji paratara jūma diadoadamīna biaē basía. Zocārā

nēārā diabadarāba idjira bia mīgabisidaa baribʌrlʌ wetara wāsia. ²⁷⁻²⁸ Mañne Jesudebemada bedea panʌda ūr̄peda ēberārā tāena Jesu jēdaare caita wāsia. Nāwā cr̄chasia: “Idji cacuađe jʌl̄ bʌla tāibʌrlʌ, mʌra biaya.” Ara mañda Jesu cacuađe jʌl̄ bʌla chupea tāsia. ²⁹ Tāblʌđe idji oara tʌdr̄sia. Māwā cawasia idji cacua biě bādara biasida. ³⁰ Baribʌrlʌ Jesuba cawasia idji lʌbʌlađeba abałda biasida. Mañ bērā jēda acʌpeda iwidisia:

-Mλa cacuađe jʌl̄ bʌla ¿caiba tāsi?-

³¹ Mañne idji ume nībabadarāba jarasidaa:

-¿Sāwā iwidi bʌl̄ caiba bʌla tāsida? Bʌla unu bʌla ēberārāba bʌla pēsua eropanʌda.-

³² Māwā jarabʌdamīna Jesuba jūmarāda pʌrrʌga acʌsia idji tānada cawai carea. ³³ Māwā bʌlđe wērāra ne wayaaba ure nūmasia Jesudeba biadada cawa bʌl̄ bērā. Mañbe Jesumaa zepeda idji quīrāpita bārru cobepeda jarasia:

-Mλabʌrlʌ wārāda bʌla tāsia.-

³⁴ Mañ carea Jesuba idjíja jarasia:

-Cau, wārāda biaida ījāna bērā bʌla biasia. Necai wādua. Bʌla waa bia mīgaěa.-

³⁵ Jesu wāđi bedea bʌlđe Jairo dedeđba ʌcʌrlʌ zedapeda idjíja jarasidaa:

-Bʌl̄ caura jaidasia. ¿Cārēā jaradiabarira mīā sēi?-

³⁶ Māwā jarabʌdara Jesuba quīrācuitaě basía. Atebʌrlʌ Jairoa jarasia:

-Ne wayarādua. Sodeba ījādua.-

³⁷ Mañbe Jesuba Pedroda, Santigoda, Santiago djaba Juāl̄ siđa Jairo dedaa edesia. Waabemara idu wābiě basía. ³⁸ Jairo dema jūēbʌldade Jesuba

ūrīsia ēberārāra b̄la ga aujīā duanlāda. ³⁹ Eda wāpeda Jesuba dji aujīā duanlā jarasia:

-¿Cārē cārēā jācua aujīā duanlā? Jāl wērācaura beuē b̄la, āteb̄lrl cāl b̄la.-

⁴⁰ Mał carea ēberārāba idjimaa acłapeda ipidasidaa. Barib̄lrl Jesuba jūmarāda dajadaa wābisia. Małbe idji ume nībabadarāda ūbea, dji wērācau zezada, dji papa sida eda edesia wērācau b̄lpedadamaa. ⁴¹ Wērācau j̄wade jidapeda Jesuba jarasia:

-Talita cumi.- (Mał arameo bedeaba nāwā jara b̄la: "Cau zaque, m̄la b̄la jaraya: pirabaridua.")

⁴² Ara małda wērācaura pirabaripeda nībađe wāsia. Idjira doce poa basia. Małglđebemada jūmarāba cawa crīchadaě basia. ⁴³ Barib̄lrl Jesuba ādjía bio jarasia ni aħala jararānamārēä. Idjab̄a jarasia wērācaura ne cobidamārēä.

6

Jesu Nazarede bāda Mateo 13:53-58; Luca 4:16-30

¹ Mamałba Jesura idji puruđaa wāsia. Idji ume nībabadarā sida wāsidaa. ² Añāübada ewaride Jesuba judiorā dji jarebada dede Ācōrē bedeara jaradia basia. Małne zocārā ūrī duanlba cawa crīchadaě basia. Nāwā jara duanasidaa:

-Idjia ¿sāmaareba jāl crīcha cawaara edasi? ¿Caiba idjía necawaada diasi? ¿Sāwā ne ununacada poya oi? ³ ¿Idjira de obariěca? ¿Maria warrada jāwā b̄lěca? ¿Idji djabarāra Santiago, Jose, Juda idjab̄a Simołěca? ¿Idji djabawērārā sida dadjirā tāena panlěca?-

Âdjirâba Jesura ïjâa quïrïânaë basía. ⁴ Mañ bêrâ Jesuba jarasia:

-Âcõrêneba bedeabarida djärâ druade wayabadaa, baribârlara idji druadébemarâba wayadacaa. Idji puruba, idji dede panabada bida wayadacaa.-

⁵ Mama Jesuba ne ununacara poya oë basía. Ababe idjijawara âcârla cacua bië bœa ïrâl bâlbârlâde biabisia. ⁶ Idji puruðebemarâba ïjânaë bâda bêrâ Jesuba cawa crîchaë bësia.

*Jesuba doce edadarâ diabueda
Mateo 10:5-15; Luca 9:1-6*

Jesuba puru zaque bœaza jaradia wâisia. ⁷ Mâwânacarea idjia doce edadarârâ âbaa trâsia. Âdjirâa lâblaada diasia jaida âyâ jâretadamârêä. Mañbe puru zaque bœaza umé uméa diabuesia. ⁸ Âdji wâni naëna jarasia wâbladâde ni cârê sida ederânamârêä. Ode codida, buchacada, parata sida ededië panâana asia. Bardona awa ededida panâda jarasia. ⁹ Idjaþa jarasia zapato jâniда panâda baribârla âdjia cacuadé jâl panâ awa ededida panâda. ¹⁰ Mañ awara jarasia:

-Bârâ baridua purude jûëbâdaðe abâl dede bâðe wâniþârla mañ dede pananadua abâ purudeba ëdrâbâðadâaa. ¹¹ Abâl puruba bârâda bia edaëbârla, âdjia bârâ bedeada ûrî quïrïânaëbârla, mamaþba ëdrâbâðadua. Ëdrâbâðadâde egoro pora bârâ

jīrū jāne b̄lra jārāpetadadua. Mañba cawabiya ādjia Ācōrē igara panl carea idjia cawa oida.-*

12 Ara mañda Jesu ume nībabadarāra wāsiðaa. Wābldaza ēberārāa jarabadjidaa ādji cadjiruara igaradapeda Ācōrēmaa zedamārēā. **13** Mañ awara jaira zocārā ēberārā cacuadebemada ãyā j̄recuasidaa idjaba zocārā cacua biē bearo olivo dragaba p̄rlbldade biabibadjidaa.†

Herodeba Jesudebema ūrīna

Mateo 14:1-12; Luca 9:7-9

14 Herodeda Galilea druadebema boro basía.‡ Mañ Herodeba Jesura trāl b̄lga b̄lda ūrīsia. Lcrlba Jesudebemada nāwā jarabadjidaa:

-Borocuebari Juañda ñrēbasia. Mañ bērā jūma ne ununacara poya o b̄la.-§

15 Dewararāba jarasidaa Jesura Ācōrēneba bedeabari Elíada. Dewararāba jarasidaa:

-Idjira Ācōrēneba bedeabaria dadji drōäenabema ewaride b̄eada quírāca.-

16 Bariblra Herodeba māwā ūrīpeda jarasia:

* **6:11** Griego bedeade l̄crla cartade nañ sida b̄l b̄la: “Wārā arada māa jaraya: Ācōrēba cawa oi ewaride Sodoma, Gomorra puru cāyābara mañ purura wetara cawa oya.” Genesi 18:16deba aba 19:29daa. † **6:13** Jesu ume nībabadarāba cacua biē bearo olivo dragaba p̄rlaðaë basía biabidi carea. Āteblra māwā p̄rlbldade cawabisidaa Ācōrēba ēberārā biabi b̄lda (Santiago 5:14-15). Edauade olivo dragaba p̄rlaðaëne cacua biē bearo biabisidaa (Hecho 3:1-10; 5:12-16; 9:32-35; 19:11-12). ‡ **6:14** Herode. Mañ Herodera Antipa trāl jarabadjidaa. Ācōrē Bedeade odja b̄la Mateo 14:1-10de, Luca 3:19de, 9:7-9de, 13:31-33de, 23:6-12de bida. Idji vezara “Herode dji Droma” abadjidaa (Mateo 2:1-23). § **6:14** Griego bedeade l̄crla cartade b̄l b̄la Herodeblra māwā jarasida.

-Małgara Juaña. Mła idjira oħblá tħi beabisia baribarla beudada ħrēbasia.-

¹⁷⁻¹⁸ Herodeba Juañ beabidara nāwā basia: Herodeba ara idji djaba Pelipe quimada edasia. Mał wērāra Herodía abadjidaa. Herodeba idji āyōrēra edada bērā Juañba jarabadjia: “Bla djaba quimada eroħacara bħla.”* Mał carea Herodeba Juañra jidabipeda preso bħabda dede carenaba jāx basia.

¹⁹ Mał awara Herodíaba Juañra quīrāma basia. Idjira beabi quīrīa basia māwāmīna poya oħra basia.

²⁰ Dji boro Herodeba Juañra waya basia idjaba cawa basia Juañra ēberā jipa bħħanda, Ācōrē itea bħħanda. Mał carea Juañra idu biex obica basia. Herodeba Juañ bedeara bia ūrībadjia baribarla cawa crīcha ħbesia.

²¹ Ewari abha Herodíaba cawasia sāwā Juañra beabida. Nāwā basia: dji boro Herode tħoda ewari jūeside ne cobada waibħlada obisia. Idjiare bħa dji dromarāda, dji djōbada bororāda, Galilea drua debema dji droma bħa sida trħbicuasia idji ume ne codamārēa. ²² Māwā ne co duannejne Herodía cauda eda zepeda jūmarā quīrāpita bairasia. Małba Herodera, idji ume ne co duanla sida bio bħasridasidaa. Herodeba mał awērāa jarasia:

-Bħadja quīrīabbarla mħla iwiċidua. Ara małda mħla bħa diaya.-

²³ Idjia wärħaneba jarasia:

-Bla mħla iwiċibbarla mħla jūma diaya. Mħla poya eroħ bla sida ēsidra diaya.-

²⁴ Małne Herodía caura dajadaa wäpeda idji papaa nāwā iwiċisja:

* **6:17-18** Levítico 18:16.

-Mλa ḥcārēda iwidi?–

Maλne dji papaba panusia:

-Borocuebari Juaλ boroda iwididua.–

²⁵ Dji caura Herodemaa isabe jēda wāpeda nāwā jarasia:

-Mλa quīrīā bλa ara nawena bλa Borocuebari Juaλ boroda mλa epedecode diaida.–

²⁶ Māwā iwidisiđe Herodera bio sopuasia. Baribλrλ idji ume ne co duanλ quīrāpita wārāneba jarada bērā awērāba iwidida quīrāca o quīrīāsia.

²⁷ Ara maλda Herodeba zarrada wābisia Juaλ borora enemārēā. ²⁸ Maλ zarrara preso bλbadamaa wāpeda Juañra obłá tλsia. Idji borora epedecode enepeda Herodía caua diasia. Maλbe dji cauba dji papaa diasia.

²⁹ Juaλ ume nībapedađaba maλ ūrīsiđade Juaλ cacuara jλrλde wānapeda tλbaride edesidaa.

Jesuba mil juesuma audu ne cobigada

Mateo 14:13-21; Luca 9:10-17; Juaλ 6:1-4

³⁰ Māwānacarea Jesuba diabuedarāra idji ume ābaa dji jλresidaa. Ādjia opedadara, jaradiapedada siđa Jesua jūma nēbλrλ panasidaa. ³¹ Māwā panλne ēberārāra zocārā zesesidaa. Ādjirā careba panλba poya ne codaě basia. Maλ bērā Jesuba jarasia:

-Wānadrl ēberā neěmaa īnāūni carea.–

³² Ara maλda āđuba jābađe wāsidaa ēberā neěmaa. ³³ Baribλrλ zocārāba āđji wābλdara unusidaa. Maλne cawasidaa cairāda māwā wānada. Maλ bērā puruzabemarāda āđji wābλdamaa jīrūba wānapeda āđji na jūesiđaa. ³⁴ Jesura jābađeba drua bāđobλrλde maλ ēberārā zocārā duanλda unusia. Oveja dji wagabari neě

quedea quīrāca pan^λ bērā Jesuba ādjirāra mīā djuburi unusia. Mañ carea ādjirāa jaradia b̄esia.

³⁵ Queubodode Jesu ume nībabadarāra idjimaa zedapeda jarasidaa:

-Nama ēberāra caita neēa. Mañ awara queub^λr^λa. ³⁶ Ēberārāa jaradua de b̄eamaa wa puru b̄eadaa codira nēdođe wānamārēā. Ni cārē sida neē pan^λa.-†

³⁷ Barib^λr^λa Jesuba jarasia:

-Bārāb^λr^λa ne cobidadua.-

Mañne ādjia jarasidaa:

-¿Cārēda daiba cobidi? ¿B^λa quīrīā b^λaca daiba jūma nał ēberārā itea pał nēdođe wānidā? Aþaþda berara poa ab^λa trajaida b^λa mañ parata edai carea.-

³⁸ Mañne Jesuba iwidisia:

-¿Dadjirāba pałda jūmasāwā eropan^λ? Ac^λde wānadua.-

Ara mañda wāsidaa. Ac^λdapeda ādjia jarade zesidaa:

-Pałda juesumabe idjab^λa b̄edada umébe eropan^λa.-

³⁹ Mañbe Jesuba jūmarāa jarasia pōājārā pāwārāne awara awara chūpanenamārēā. ⁴⁰ Ara mañda ñc^λrl cien, ñc^λrl cincuenta awara awara chūpanesidaa. ⁴¹ Jesuba pał juesuma pan^λra, b̄eda umé pan^λ sida idji j^λwade edapeda bajānaa ac^λpeda Ācōrēa bia jarasia. Mañbe pałra cōrācuapeda idji ume nībabadarāa diasia jedecadamārēā. B̄eda umébema sida jedecadamārēā diasia. ⁴² Mañbe jūmarāda ne codapeda jāwūāsidaa. ⁴³ Pał adubadara,

† **6:36** Ni cārē sida neē pan^λa. Griego b̄edeađe ñc^λrl cartade mañra neēa.

beda adubada sida jlrl pesidade doce jamara birasidaa. ⁴⁴ Mama ne copedadara dji umaquirã awa mil juesuma panasidaa.

Jesu do ñrñ nñbadá

Mateo 14:22-27; Juañ 6:16-21

⁴⁵ Mâwânacarea Jesuba idji ume nñbabadarãra jâbade bâdobisia idji na quirãrã chânapeda Betsaidá purudaa wânamârẽã. Mañne idjira bësia ëberârã diguidaa wâbigai carea. ⁴⁶ Jûmarâda wâbigapeda eyadaa Âcôrêa iwidiðe wâsia. ⁴⁷ Queuside Jesu ume nñbabadarãra jâbade do quësidra panasidaa. Mañne Jesura drua iduba basia. ⁴⁸ Idjia unusia âdjira dowiba poya wânaë panâda nãurâda âdji noocoareba puá nûmâ bêrã. Åsabodode Jesura do ñrñ nñda âdjirã caita wâyâ wâbârla basia. ⁴⁹⁻⁵⁰ Mañne jûmarâba idjira do ñrñ nñda unusidaa. Baribârla bëwârâda mäwâ bâda crîchasiðaa. Mañ carea bio dauperadapeda ne wayaaba biasidaa. Ara mañda Jesuba jarasia:

-¡Sozarra beadadua! Mâda jâwâ bâla. ¡Ne waryânadua!-

⁵¹ Jesu jâbade badoside nãurâra câbasia. Mañ bêrã bio ne wayasidaa idjabâ cawa crîchadaë panesidaa. ⁵² Jesuba pañ maãrî bâldeba ëberârãra zocârã ne cobigadamâna âdjia wadibida idjidebemada cawadaë panasidaa. Abeda poya cawadaë basia.

Jesuba Genesare druade cacua bië bea biabida

Mateo 14:34-36

⁵³ Châ wâñada Genesare druade jûenapeða doya wiþarisidaa. ⁵⁴ Jâbadeba drua badosidade mamabemarâba abeda Jesura cawasidaa. ⁵⁵ Mañ carea

puruza pira wāsidaa ādji cacua biē beara Jesumaa ededamārēā. Ēberārāba Jesura sāma bāda ūrisidara dji cacua biē beara cldade araa edebadjidaa. ⁵⁶ Idji wābārāza ēberārāba cacua biē quedeara ode bābadjidaa. Puru zaquede, puru beade, puru āī bida māwā obadjidaa. Mañne Jesua bedea djuburiabadjidaa idjia cacuađe jā bā ida tābimārēā. Idji tābādara jūmaena biacuabadjidaa.

7

*Jawasaglbadadebema
Mateo 15:1-20*

¹ Ewari abā pariseorāda, judiorā ley jaradiabadarā sida Jerusaleñ purudeba Jesumaa zesidaa. ² Mañ ēberārāba unusidaa īcārl Jesu ume nībabadarāda jāwa saglbadadebema jaradiapedada quīrāca odaē panā bērā ādjira biē jarasidaa.* (³ Pariseorāba, waabema judiorā bida jāwara bārima zocārā saglbadada drōāenabemaba jaradiapedada quīrāca.† Māwā saglbadēbārl ne codacaa. ⁴ Idjaba ne nēdobuebadamaļba diguidaa zedapeda drōāenabemaba jaradiapedada quīrāca saglbadēbārl, ne codacaa. Mañ awara ādji sāuda, zocoda, cuguruda, cldā sida quīrācuita saglbadada.‡ Ne zocārā quīrācuita obadaa drōāenabemaba jaradiapedada ēpēni carea.)

* **7:2** Ādjira biē jarasidaa. Griego bedeade īcārl cartade mañra neēa. † **7:3** Levitico 22:4-8đe sacerdoterā cuidida panānebemada bā bāla, baribārl Jesu ewaride pariseorāba jarabadjidaa jūmarāba māwā odida panāda. ‡ **7:4** Cldā. Mañba jaraē bāla borobada ātebārl ādji ne codi carea chūmebadada. Griego bedeade īcārl cartade mañra neēa.

5 Mañne pariseorāba, judiorā ley jaradiabadarā bida Jesua iwidisiadaa:

-BΛ ume nībabadarāba jΛwa mititia ne cobadaa. ¿Cārē cārē dadji drōāenabemaba jaradiapedadara odaca?-

6 Jesuba panusia:

-Bārā dji biaca bearā, Ācōrēneba bedeabari Isaíaba bārānebemada nāwā aride bΛsia:
Nañ puruba māa bia bedeabaria, baribΛrΛ wārāda
ādji sodeba māma crīchadacaa.

7 Ādji quīrīābe māa bia bedeabadaa.

Mā bedea cāyābara ēberā crīchadrΛ jaradiabadaa. §

8 Ara mañ quīrāca Ācōrēba obi bΛ bedeara bārāba amabadaa drōāenabemarāba jaradiapedada ēpēni carea.-*

9 Mañ awara Jesuba jarasia:

-Ara bārāba obadadeba Ācōrēba obi bΛ bedeara igarabadaa. **10** Moiseba nāwā jarasia: “BΛ zezada, bΛ papa sida wayadua.”† Nañ sida jarasia: “Bariduaba idji zezada wa idji papada biē jaraibΛrΛ, mañgΛra beuida bΛla.”‡ **11-12** BaribΛrΛ bārāba dji zeza wa dji papa careba amaaba ababe nañda jarabadaa: “Jūma māa erobΛra Ācōrēa diada bērā māa bΛra poya carebaēa.”§ **13** Māwā bārā drōā nañbemaba jaradiapedada ēpē panñebe Ācōrē bedeara igarabadaa. Bārāba ne zocārā mañ quīrāca obadaa.-

§ **7:7** Isaía 29:13. * **7:8** Griego bedeade ñcΛrgΛ cartade idjabā nāwā bΛ bΛla: “Bārāba zocoda, sāñ sida quīrācuita sagΛbadaa. Bārāba ne zocārā mañ quīrāca obadaa.” † **7:10** Exodo 20:12. ‡ **7:10** Exodo 21:17. § **7:11-12** Māa erobΛra Ācōrēa diada. Griego bedeade bΛ bΛla: “NañgΛra Corbañā.”

14 Mañbe Jesuba ëberärä arima duanlra jüma trłpeda nãwã jarasia:

-Jümaräba mä bedeara ūrñadua cawadamärëä.

15 Dadjia cobadaba Äcõrë quïrãpita mititia bñcaa. Ätebärla sodeba ze bñbärla dadjira mititia bñbaria.

16 Dji cñwälrla bara bñba quïrãcuia ūrñdua.-*

17 Mañbe Jesuba ëberärä arima duanlra amepeda diguidaa wãsia. Mama idji ume nñbabadaräba dadji mititia bñbariebemada iwidisidaa. **18-19** Mañne Jesuba jarasia:

-¿Bärä biða wadi adua panlca? Ūrñadua: dadjia cobadaba Äcõrë quïrãpita mititia bñcaa, dadji sode eda wãé bñ bñrã. Ätebärla biteda wãpeda dajadaa ëdrñbaria.-

Mãwã jara bñdeba Jesuba cawabisia ne jüma codira bia bñlda. **20** Mañbebärla jarasia:

-Edañba ze bñba ëberära Äcõrë quïrãpita mititia bñbaria. **21-22** Crñcha cadjiruada, daunemaida, audua baida, mñä beaida, ne drñaida, jüma eroña quïrñä baida, ne cadjirua o baida, djärä cûrñgaida, peraë oida, djäräba eroñä carea biëñ baida, ëcarraare biëñ bedeaida, djärä cãyäbara biara bñlda crñchaida, idjaba crñcha neëñ bñca o bñ sida ëberä sodeba zebaria. **23** Jüma mañ cadjirua edañba ze bñba ëberära Äcõrë quïrãpita mititia bñbaria.-

Jesuba wêrãcau biabida

Mateo 15:21-28

24 Jesura mamañba Tiro druadaa wãpeda abñal ëberä dede bësia.[†] Idji sãma bñlda ni abñala

* **7:16** Griego bedeade ñcñrla cartade mañ versículora neëa.

† **7:24** Tiro. Griego bedeade ñcñrla cartade mañ awara “idjaba Sidoñ” bñ bñla.

cawabi quīrīāé basia. Māwāmīna cawasidaa.
25 Mañ druade wērāda basia. Idji caura jai
 bara basia. Mañ wērāba Jesudebema ūrīside idji
 b̄lmaa wāpeda idji jīrū caita chīrāborodē cobesia.
26 Mañne bedea djuburiasia Jesuba jaira idji
 cau cacuadebemada ãyā jretamārēä. Baribl̄a
 wērāra judioë basía.‡ Siropenia druadebema
 basía. **27** Mañ carea Jesuba idjía jarasia:

-Warrarāda na idu ne cobida b̄la. Bië b̄la war-
 rarāba co panl̄da jārīda usaa diai carea.-

28 Mañne wērāba panusia:

-B̄la jara b̄lra wārāa, m̄l Boro, baribl̄a war-
 rarāba djico jurruzoabidada usaba mesa edre co-
 baria.-

29 Mañ ūrīpeda Jesuba jarasia:

-B̄la māwā bia panuna bērā necai diguidaa
 wādua. B̄l cau cacuadē bāda jaira ãyā wāsia.-

30 Wērā idji dede jūēside idji caura c̄lādāde necai
 b̄lāda unusia. Dji jaira wārāda ãyā wāsia.

Jesuba ēberā c̄lw̄l̄a qui b̄l biabida

Mateo 15:29-31

31 Jesura Tiro druade bādada jēda wāsia. Sidoñ
 druade jūēne wāpeda Decapoli druareba Galilea
 amene dromanaa wāsia. **32** Mama ēberārāba
 c̄lw̄l̄a qui b̄lāda Jesumaa enesidaa. Mañ ēberāra
 idjabā quīrāme cara basia. Ädjirāba Jesua bedea
 djuburiasidaa idji j̄lwara mañ ēberā l̄rā b̄lpeda
 biabimārēä. **33** Ara mañda Jesuba c̄lw̄l̄a qui b̄lra
 jīga edesia. Mañbe idji j̄lwa jīwīnīra dji ēberā
 c̄lw̄l̄a uriaza berajusia. Māwā opeda ara idji
 j̄lwa quēbāde idosia. Ēberā quīrāmene iþaba maãrī

‡ **7:26** Judioë. Griego bedeade b̄l b̄la “griego.”

wara edasia. ³⁴ Mañbe bajānaa acapeda ñyāba dra-soa ñyābapeda arameo bedeade jarasia: “¡Epata!” Mañ bedeaba jara b̄la “ogadrādua.” ³⁵ Ara mañda ēberā cawalrāra ogadrāpeda bia ūrī besia. Idji quīrāmera biada bērā bia bedea besia.

³⁶ Jesuba ãdjirāa jarasia mañnebemada ni abala jararānamārē. Māwāmīna wetara nēbārlābadjidaa. ³⁷ Dji arima panlba bio cawa crīchadaẽ panesidaa. Nāwā jarasidaa:

-Jesuba ne jūmada bia o b̄la. Cawalrā qui bearā ūribibaria, quīrāme cara bearā bedeabibaria.-

8

Jesuba mil quīmārē ēberārā ne cobida

Mateo 15:32-39

¹ Mañ ewaride wayacusa ēberārāra Jesuma zocārā powuasidaa. Ñadjirāba codira neẽ panasidaa. Mañ bērā Jesuba idji ume nībabadarāra trāpeda jarasia:

² -M̄la nañ ēberārāra mīñ djuburi unu b̄la. M̄la ume duanlāda ewari ūbea bablrla. Ñadjia codi carea eropananara jōsia. ³ M̄la ãdjirāra ne codaẽ diguidaa wābigaiblrla, ota cacua norrabāridia. Aclrla wārāda tlm̄la ze panla.-

⁴ Idji ume nībabadarāba iwidisidaa:

-Nama ēberā neẽma ¿sāma jāñ ēberārā itea codira edadi?-

⁵ Mañne Jesuba iwidisia:

-¿Bārāba pañda jūmasāwā eropan?-

Ñadjia panusidaa:

-Sietebé.-

⁶ Mañbe Jesuba ēberārāra jūma egode chūmēbicuasia. Mañ siete pañra idji j̄wade

edapeda Ācōrēa bia b̄lada asia. Mañbe pañra cōrācuapeđa idji ume n̄babadarā diasia jedecadamārēä. Ara mañda jedecasidaa.

⁷ Idjabā b̄eda zaqueda zocārāébe eropanasidaa. Jesuba mañ carea Ācōrēa bia jarapeda ēberārāa jedecabisia. ⁸ Ara mañda jūmarāba codapeda jāwūäcuasidaa. Dji adubadā j̄rl pesidade siete jamara birasidaa. ⁹ Mama ne copedadara mil quīmārē duanasiđaca b̄la. Māwānacarea Jesuba ēberārāra wābigasia. ¹⁰ Mañbe idjira, idji ume n̄babadarā siđa jābade b̄adodapeda Dalmanuta druadaa wāsiđaa.

*Pariseorāba Jesua ne ununaca obi panana
Mateo 16:1-4; Luca 12:54-56*

¹¹ Mañ ewaride pariseorāda zedapeda Jesu ume ijara panasiđaa. Ādjia cawa quīrīä panasiđaa idjira wārāda bajāneba ze b̄l cawaya. Mañ bērā ādjia Jesua iwidisidaa ne ununacada omārēä. ¹² Ādjia māwā mīä sē panl bērā Jesura ñyāba drasoa ñyābapeda jarasia:

-Idibema ēberārāba ¿cārē cārēä ne ununacada unu quīrīä panl? Wārā arada m̄la jaraya: m̄ra Ācōrēneba ze b̄lada cawađamārēä m̄la ne ununacada oēa.-

¹³ Māwā jarapeda pariseorāra amesia. Jesura idji ume n̄babadarā siđa jābade b̄adosidaa wayacusa amene droma quīrārā chāni carea.

*Pariseorā harina ēsābībari
Mateo 16:5-12*

¹⁴ Mañ chā wābādade Jesu ume n̄babadarāba cawasidaa pañda quīrādoasiđada. Jābade pañda ababe eropanasidaa. ¹⁵ Mañne Jesuba jarasia:

-Pariseorā harina ēsābibarida, Herodede sida quīrācuitadadua.-

16 Jesu ume nībabadarāra āduba nāwā bedeasidaa:

-Idjia māwā jarasia dadjurāba pañda enepedadaē bērā.-

17 Jesuba cawa bāsia cārēnebemada bedea panñda. Mañ carea jarasia:

-¿Cārē cārēā pañra neēana a panñ? ¿Mla oñara bārāba unusidamīna cawadaē basica? ¿Abeda poya cawadaēca? ¿Adua panñca mñra caida? **18** ¿Bārāra dau bara beamīna ununacaca? ¿Cawalra bara beamīna ūrīnacaca? Mla oñara ¿quīrādoasidaa? **19** Mla pañ juesuma ne cobigadacarea bārāba dji adubada jñrā pesidade ¿jamara jūmasāwā birasida?-

Adjirāba panusidaa:

-Doce.-

20 Jesuba jarasia:

-Idjaba mla siete pañba ēberārā mil quīmārē ne cobigadacarea bārāba dji adubada jñrā pesidade ¿jamara jūmasāwā birasida?-

Adjirāba panusidaa:

-Siete.-

21 Mañbe Jesuba adjirāa iwidisia:

-¿Sāwāérā bārāba wadibida cawadaē?-

Jesuba ēberā dauberrea bñ biabida

22 Betsaidá purude jūesidade ñcawalba ēberā dauberrea bñda Jesuma enenapeda bedea djuburiasidaa biabimārēa. **23** Jesuba mañ dauberrea bñra jñwađe jidapeda puru ãyā edesia. Mañbe dji ēberā daude idosia. Idji jñwara ñrā

þapeda iwidisia unubʌrlʌ cawaya. **24** Mañne ēberāba acapeda jarasia:

-Mλa ēberārāda unu þla baribʌrlʌ bacuru quīrāca nīnada unu þla.-

25 Jesuba wayacusa idji jʌwara ēberā dau ʌrʌ þʌsia. Mañne ēberāba bio unu þesia idji daura biada bērā. Tʌmʌ ne jūmada ēsā unu þesia.

26 Jesuba idjía nāwā jarasia:

-Diguidaa wābʌrlʌde purude eda wārādua. Mλa odara ni aþala jararādua.-*

Pedroba Jesudebema jarada

Mateo 16:13-20; Luca 9:18-21

27 Māwānacarea Jesura idji ume nībabadarā sida Cesarea-Pilipo druadē puru zaque þeaza þarrʌadē wāsidaa. Ode nīnane Jesuba idji ume nībabadarāa iwidisia:

-Ēberārāba mλra ȝcaida crīcha panʌ?-

28 Ādjirāba panusidaa:

-ʌcʌrlʌba jara panla þlra Borocuebari Juañda. Dewararāba jara panla þlra Elíada. Dewararāba jara panla þlra Ācōrēneba bedeabarida.-

29 Mañne Jesuba iwidisia:

-Baribʌrlʌ bārāba mλra ȝcaida crīcha panʌ?-

Pedroba panusia:

-Bʌrlra Ācōrēba ẽdrʌ edabari diai jaradaa.-†

30 Jesuba ādjirāa bio jara þʌsia mañgʌra ni aþala jararānamārēā.

* **8:26** Mλa odara ni aþala jararādua. Griego bedeade ʌcʌrlʌ cartade mañra neña. † **8:29** Ācōrēba ẽdrʌ edabari diai jaradada. Mañra griego bedeade “Crito” þlra. Critora trñēa. Jara þlra “Ācōrēba ẽdrʌ edabari diai jaradada” wa “Ācōrēba dadjirā Boroda þlđada.” Arameo bedeade jarabadaa “Mesías.”

Jesuba idji beadidebema jarada

Mateo 16:21-28; Luca 9:22-27

31 Mamałba ñtaa Jesuba idji ume nñbabadarãa jarabadjia idjira bia mïgaida b la. N w a jarasia:

-Purudebema boror ba, sacerdote boror ba, juidior  ley jaradiabada bi a m , Na l Djara Edadada igaradapeda beabidia. Barib rla m ra ewari  beade  r baya.-

32 Jesuba ma g ra ebuda jarasia. Ma  carea Pedroba idjira j gabe edepeda qu  a b l qu r ca m w a bedear duada asia. **33** Barib rla Jesuba j da idji ume n babadar maa ac b rl de Pedrora n w a qu  asia:

-Satana, m  caitabemada  y  w dua. Bla  c r n re qu r ca cr cha  b la.  teb rla  ber  qu r ca cr cha b la.-

34 Jesuba idji ume n babadar ra, dewarar  sida tr peda jarasia:

-A alba m da  p  qu r i  b lb rla, idjia o qu r i  b lra igarapeda bia m gai carea b aida b la.[‡] Ma be m ra  p ida b la. **35** A alba na l  j   ne bia b aida j rl b il rla, j r n are bia b   a. Barib rla a alda m  carea beuib rla wa bedea bia m nebema jara b l carea beuib rla,  c r n re ume ewariza zocai b aya.

36  ber da na l  j   ne ne j  ma ero l de beuib rla,  idjia ero l ba carebaica? **37** Beu amaaba idjia ero l debemada  j  mas w  poya diai? **38** A alba na l  j   ne cadjirua o b ea t   na m ra, m  bedea sida adua b lada aib rla, m , Na l Djara Edada l bla bara zeb rl de ma l  ber ra adua b lada aya.

[‡] **8:34** Bia m gai carea b aida b la. Griego bedeade n w a b l b la: "Idji crura atau edeida b la."

Mał ewaride mă Zeza Ācōrē ʌbla bara idjabə idji bajānebema nezocară ʌbla bara zeya.-

9

¹ Idjabə Jesuba jarasia:

-Mă wäräda jaraya: ʌcʌrl̩ nama panʌ beudi naëna ebuða ununia Ācōrēba mă, jūmară Boro bʌdara ʌbla bara zebʌrl̩da.-*

Jesu quīrā awara nūmena

Mateo 17:1-13; Luca 9:28-36

² Sei ewari badacarea Jesuba Pedroda, Santigoda, Juañ sida ãduþa eya ʌtl̩ bʌmaa edesia. Mama ãdji quīrāpita Jesura quīrā awara nūmesia.

³ Idjia cacuade jă bʌra bio totroa þesia. Nał ẽjūñebebemaba tātobʌda sida mał quīrāca poya totroa oðaëa. ⁴ Mañne ãdjia unusidaa Elíada, Moise sida Jesu ume bedea panʌda. ⁵ Mał carea Pedroba Jesua jarasia:

-Jaradiabari, bia bʌla daira nama panʌda. Daiba de zaqueda ūbea oðia; aba bʌ itea, aba Moise itea, idjabə aba Elía itea.-

⁶ Pedrora māwā bedeasia ni cārē sida cawaē bērā. Ädjira wäräda dauperasidaa. ⁷ Māwā bʌde jārārāda ãdji ʌrā zesia. Mał jārārāneba nał bedeada jīgua ūrīsidaa:

-Nañgʌra mă Warraa. Idjira mă bio quīrīa bʌla. Idjia jara bʌra ūrīnadua.-

* **9:1** Ununia Ācōrēba mă, jūmară Boro bʌdara ʌbla bara zebʌrl̩da. Ebuða bʌða cārēda ununida. ʌcʌrl̩maară jara bʌla Jesu quīrā awara nūmeinebemada ununida. Dewararāmaară jara bʌla Jesu ʌrēbaidebemada, idji bajānaa wāinebemada, wa Ācōrē Jaure zeidebemada ununida.

8 Wayacusa acʌbʌdaðe waabemarāda ununaẽ basía. Åbabe Jesudrʌ ãdjirã ume basia.

9 Mañbe eyadeba edaa zebʌdaðe Jesuba ãdjia bio jara bʌsia eyade unupedadara ni abala jararānamärẽä abä Nañ Djara Edada ñrëbabʌrʌdaa.

10 Mañgra ara ãdji cr̄chadæ eropanesidaa. Ðjiduþa mañ ñrëbaidebemada iwididruabadjiðaa.

11 Mañbe Jesua iwidisidaa:

-Mâwâra judiorã ley jaradiabadarãba ¿cârẽ cârẽä jarabada Elíada naãrã zeida bʌda?-

12 Jesuba panusia:

-Wârâda Elíara naãrã zeida bʌla ne jûmada bia bʌli carea.[†] Baribʌrʌ ¿cârẽ cârẽä Äcõrẽ Bedeade bʌl Nañ Djara Edadara bia mîgaida bʌda idjabâ ëberârâba igaraðida? **13** Mâa bârâa jaraya: Elíara wârâda zesia.[‡] Mâwâmîna Äcõrẽ Bedeade bʌl quîrâca ëberârâba o quîrîn pananara idji ume osidaa. §

Jesuba warrajai bara bʌ biabida

Mateo 17:14-21; Luca 9:37-43

14 Jesura, Pedrora, Santiagora, Juañ sida waabema Jesu ume nîbabadarã duanłmaa zesidaa. Mañne unusidaa zocârã ëberârâda ãdjirâma powua nûmâda. Åcʌrʌ judiorã ley jaradiabadarãda ãdjirã ume caicaya duanasidaa. **15** Jesu unusidaðe jûmarâba bio cawa cr̄chadaë basía. Ara mañda idjimaa pira wânapeda audiabarisiðaa. **16** Jesuba ãdjirâa iwidisia:

-¿Cârẽ cârẽä caicaya duanł?-

17 Mañ powua nûmâneba abâlba panusia:

[†] **9:12** Malaquia 3:1; 4:5-6. [‡] **9:13** Mateo 11:14; 17:11-12; Luca

1:16-17. § **9:13** Marco 6:14-29.

-Jaradiabari, mă warrada enesia bла biabimărëä. Idjira jai bara bла. Mał jaiba idjira quřäme cara erobла. ¹⁸ Jaiba jidabлrлde баебибария, yedaa cöpepeabibaria, quida слrrлabibaria, idjabа cacua лbла taబлbaria. Mă bă ume nїbabadaräа jarasia jää jaira аyä jlretadamärëä. Măwämäna poyadaě basia.-

¹⁹ Jesuba jarasia:

-¡Bãrãba Äcõrëra ïjänacaa! ïjänamärëä չaба sãłbe mă droai? Warrara namaa enenadua.-

²⁰ Ara małda warrara Jesumaa edesidaa. Dji jaiba Jesu unubлrлde warrara wawabisia. Warrara egode баепеда bлrабари tabesia, idjabа itedaa cöpepea tabesia. ²¹ Jesuba dji zezaa iwiđisia:

-¿Dãrãbлrлca jãwã bла?-

Dji zezaba panusia:

-Caibe eðaлba jãwã bла. ²² Jaiba idjira bea quřiřä bла. Barima zocäřä idjira тлbлde баебибария idjabа eðaude doeda баебибария. Daira quřä djuburiadua. Poya carebaibлrл, carebadua.-

²³ Małne Jesuba jarasia:

-Bla չsãwã mă poya carebaibлrл a bла? Bla ïjäida bла mă poya carebaida. Măwã ïjäbлrл itea Äcõrëba ne jümda oida bла.-

²⁴ Ara małda dji zezaba jїgua jarasia:

-Mă ىjä bла baribлrл carebadua biara ىjäi carea.-

²⁵ Jesuba єberärdä araa powuabлrлda ununa bërä dji jaira nãwã quëäsiä:

-Quřäme carabibari jai, слwлrл quibibari jai, mă bла jaraya: nał warra cacuadебемада аyä wâdua. Waa idji cacuade eda zerädua.-

26 Ara mañda dji jaira bia peda wayacusa war-rara biara wawabisia. Mañbe idji cacua debemada ēdrasía baribarla warrara abeda beuda quíraca tabesia. Mañ bérā dji arima duanla jara du-anesidaa:

-jAy, jāñ warrara jaidabarisia!-

27 Baribarla Jesuba warra jawa de jidapeda pi-radrabisia. Mañne warrara ñta nūmesia. **28** Jesura diguidaa wānacarea idji ume nībabadarāba āduba iwidisidaa:

-¿Sāwāerā dairāba jāñ jaira poya ãyā jaretadaē basi? -

29 Jesuba panusia:

-Jai nañca bea ãyā jaretadi carea Ācōrēa iwididida panla idjabā ne codaca ewarida oñida panla.-*

Jesuba idji beadidebema waya jarada

Mateo 17:22-23; Luca 9:44-45

30-31 Mamaña Galilea druade parrala wāsiðaa. Jesuba idji ume nībabadarāa jaradia bñ bérā sāma panla ni aña la cawabi quírīñāé basia. Mañne ādjirāa jarasia:

-Mñ, Nañ Djara Edadara aña la ñberārāa jidabiya. Ādjirāba mñra beadia, baribarla ewari ñbeade mñra ñrēbaya.-

32 Māwā jaradara idji ume nībabadarāba poya cawadaē basia. Idjia iwididida waya panasidaa.

¿Caida dji dromaara bñ?

Mateo 10:42; 18:1-9; Luca 9:46-50; 17:1-2

* **9:29** Idjabā ne codaca ewarida oñida panla. Griego bedeade ñclar cartade mañra neña.

33 Mañbe Capernauñ purudaa jēda zesidaa. Diguída panenacarea Jesuba iwidisia:

-¿Cārē cārēa ođe caicaya zesida?-

34 Ādjirāra chupea panesidaa wārāda caicaya zepedada bērā. Ādjirāra ijara panasidaa caida dji dromaara bai cawaya. **35** Mañbe Jesura chūmepeda idjia edada doce panra caitaara trāpeda jarasia:

-Abałda dji dromaara ba quīrīā bławrla, jūmarā cāyābara edaara baida bła. Waabemarā nezocada baida bła.-

36 Mañ carea warra zaqueda edapeda ādjirā ēsi nūmsia. Mañbe idji jwade barā edapeda jarasia:

37 -Abałba mā ījā bławeba warrarāda bia edaiblrla, māda bia edabrla. Mā bia edabrla ababe māda edabrlēa, ātebrla mā Diabueda siđa bia edabrla.-

38 Mañne Juałba Jesua jarasia:

-Jaradiabari, daiba unusidaa ēberāba bā trāneba jaida āyā jrecua bła. Baribrla idjira dadjirā ume niē bērā daiba jarasiđaa waa māwā orāmārēā.-

39 Mañne Jesuba jarasia:

-Māwā orānadua. Mā trāneba ne ununaca o bāba mānebemada poya biě bedeaěa. **40** Dadjirā ume dji quīrūéra dadjirāare bła. **41** Wārā arada māa jaraya: bārāra māre bērā bariduuba bārāa baidoda dawaibrla, Ācōrēba wārāda mañ ēberāa nebiada diaya.

42 Bariduuba mā ījā bēa dji dromaě quedeadu cadjiruade baebibrla, Ācōrēba mañ ēberāra bio cawa oya. Mañ cawa oira bio zarea bai bērā, biara bła mañ ēberā ochirude yuda jñapeda

pusade batabuedida. **43-44** BΛ jΛwaba bΛa cadjiruada obibΛrΛ, mañ cadjirua o amaaba bΛá tutadua. BΛa jΛwa ababe eroþaimīna ewariza Ăcōrē ume þaya. Mañda biara bΛa jΛwa umé eroþada tΛbΛ urua quicamaa wāi cāyābara.[†] **45-46** Ara mañ quīrāca bΛ jīrūba bΛa cadjiruada obibΛrΛ, mañ cadjirua o amaaba bΛá tutadua. BΛa jīrū ababe eroþaimīna ewariza Ăcōrē ume þaya. Mañda biara bΛa Ăcōrēba bΛra jīrū umé eroþada tΛbΛ urua quicamaa batabuei cāyābara.[‡] **47** Idjabā bΛ dauba bΛa cadjiruada obibΛrΛ, mañ cadjirua o amaaba ēütradua. BΛa dau ababe eroþaimīna ewariza Ăcōrē ume þaya. Mañda biara bΛa Ăcōrēba bΛra dau umé eroþada tΛbΛ urua quicamaa batabuei cāyābara. **48** Mama qui beudacada baraa, idjabā dji eradrΛ nūmΛ sida quicaa.[§]

49 Dadjirāra bia mīga pananeba Ăcōrē itea bia þeadia.* **50** Tāda bia bΛa baribΛrΛ clyada jōibΛrΛ ɻsawā wayacusa clyya þei? Mañ bērā Ăcōrē itea bia þeadadua.[†] Idjabā ãbaa necai þeadadua.-

10

*Jesuba mīã amaira biē bΛada ada
Mateo 19:1-12; Luca 16:18*

[†] **9:43-44** Griego bedeade ɻcΛrΛ cartade idjabā nāwā bΛ bΛa: “Mama qui beudacada baraa, idjabā dji eradrΛ nūmΛ sida quicaa.”

[‡] **9:45-46** Griego bedeade ɻcΛrΛ cartade idjabā nāwā bΛ bΛa: “Mama qui beudacada baraa, idjabā dji eradrΛ nūmΛ sida quicaa.”

[§] **9:48** Isaía 66:24. * **9:49** Mañ versículora abeda ebuda bΛëa. Griego bedeade bΛ bΛa: “Jūmarāda tΛbΛ uruaba clyya þeadia.”

[†] **9:50** Mañ bērā Ăcōrē itea þeadadua. Mañra griego bedeade ebuda bΛëa. Nāwā bΛ bΛa: “Tāda ara bādjide eda eroþeadadua.”

1 Mañbe Jesura Capernauñ purudeba Judea druadaa wāsia Jordañ do quīrāare. Êberārā zocārā wayacusa idjimaa zesesiāde idjia obari quīrāca ādjirāa jaradia blesia. **2** Māwā bādē ñcārla pariseorāda zesidaa. Idji biē bedeabidi carea nāwā iwidisidaa:

-¿Umaquīrāba dji quimada amaida bia bāca?-

3 Jesuba panusia:

-¿Moiseba cārēda bāsi?-

4 Pariseorāba panusidaa:

-Moiseba iduaribisia. Idjia jarasia abālba idji wērāa carta mīā amainebemada diaibārla amaida bāda.-*

5 Mañne Jesuba jarasia:

-Moiseba mañ bedeara bāsia bārāra cāwārla zarea bēa bērā. **6** Baribārla nañ ejūā oside Ācōrēba umaquīrāda, wērā sida osia.† **7** Mañ carea umaquīrāba dji zezara, dji papa sida amepeda idji quima ume ābaa bēbaria. **8** Māwā cacua abā bāl quīrāca panla.‡ Ādjira umé panlēa, ãtebārla abā bāl quīrāca panla. **9** Mañ bērā Ācōrēba ābaa bādara dji amanacara panla.-

10 Waya diguidaa wāpedadacarea Jesu ume nībabadarāba idjía abari quīrāca iwidisidaa.

11 Mañne Jesuba panusia:

-Baridua umaquīrāba idji quimada amapeda dewara wērāda edaibārla, mañ umaquīrāra daunema bāla. **12** Idjaþa wērāba idji quimada amapeda dewara umaquīrāda edaibārla, mañ wērāra daunema bāla.-

* **10:4** Deuteronomio 24:1-4. † **10:6** Genesi 1:27; 5:2. ‡ **10:8** Genesi 2:24.

Jesuba warra zaquerā bia jara bʌda

Mateo 19:13-15; Luca 18:15-17

13 Mañne ëberārāba warra zaquerāda Jesuma enesiðaa idji jwada ñrñ bʌpeda bia jara bʌmārēä. Baribʌrl Jesu ume nïbabadarāba dji warrarā enebʌdara quëåsiðaa. **14** Ädjia māwā obʌdara Jesuba bio bië ununa bërā nāwā jarasia:

-Idu warra zaquerāra māmaa zebidadua, Äcõrēba pe eroþʌdebemara ädjirā quïrāca panu bërā. **15** Wärā arada mña jaraya: warra zaqueba idji zeza ëpëbari quïrāca aþaþba Äcõrēda ëpëëbʌrl, mañ ëberāra Äcõrēba pe eroþʌdebema baëa.-

16 Māwā jarapeda Jesuba warra zaquerāra jwade bara edapeda idji jwara ñrñ bʌpeda bia jara bʌcuasia.

Parata bara bʌ Jesu ume bedeada

Mateo 19:16-30; Luca 18:18-30

17 Jesu mamaþba wâbʌrlde ëberāda idjimaa pira zesia. Mañ ëberāra Jesu quïrāpita chîrâborode cobepeda iwiðisia:

-Jaradiabari bia, Äcõrē ume ewariza zocai bai carea ðmña cärēda oida bʌ?-

18 Jesuba panusia:

-¿Cärē cärēä mña dji biaada a bʌ? Ni aþaþda dji biaëa, aþabe Äcõrēdrl dji biaa. **19** Bla cawa bʌla Äcõrēba obi bʌ bedeara: mñä bearâdua, daune-marâdua, ne dralarâdua, sewaþeba djärâra bië jararâdua, djärâ cûrûgarâdua, bʌ zezara, bʌ papa sida wayadua.-

20 Mañne ëberāba jarasia:

-Jaradiabari, cûdra eðaþba mña jüma mañgura ïjä o bʌla.-

21 Mañne Jesuba ñberāra quírñaneba acapeda jarasia:

-Wadi bла ne aba oida bла. Bla eroблra jüma nēdobuede wãpeda dji paratara ne neě quedeaa diadua. Mäwä nebiada bajäne eroблaya. Mañbe mñ ume nïbađe zedua.-§

22 Dji ñberäba mañ ūrïpeda sopua þesia bio bara bла bërä. Ara mañda wäisia.

23 Mañne Jesuba parraga acapeda idji ume nïbabadaräa jarasia:

-Wäräda bio zarea bла ñberä ne bara bла Åcõrëra idji Boroda bли carea.-

24 Idji ume nïbabadaräba cawa crîchadaë basía. Åcõrëba ne bara þeara bia pe eroблda crîcha panasidaa. Mañ carea Jesuba wayacusa jarasia:

-Djabarä, wäräda bio zarea bла ñberä ne bara bла Åcõrëra idji Boroda bли carea. **25** Parata bara bла Åcõrëra idji Boroda bли cäyäbara cameyoda äguja uriade eda wäichaara bла.-

26 Idji ume nïbabadaräba wetara cawa crîchadaë basía. Mañne äduþa iwididruasiadaa:

-Mäwära Åcõrëba ¿caidrl ñdrl edai?-

27 Jesuba ädjirä acapeda jarasia:

-Ñberäba mäwä poya ocaa baribлrл Åcõrëba poya oida bла. Åcõrëmaarä ne jümada oicha bла.-

28 Mañne Pedroba Jesua jarasia:

-Bл ñpëni carea daiba ne jümada amesiadaa.-

29-30 Jesuba jarasia:

-Wärä arada mña jaraya: mñ carea idjabä beđea bia mñnebema carea abaþba idji deda,

§ 10:21 Griego bedeade åçlرل cartade idjabä nãwã bل bла: "Bla bia mïgai carea bлаþrл."

djabarāda, djabawērārāda, zezada, papada, quimada, warrarāda, ējūāda ameibʌrlʌ, idjia amena cāyābara nañ ewaride cien edaya: deda, djabarāda, djabawērāda, papada, warrarāda idjaba ējūā siða. Êberārāba idjira biẽ odi carea ēpēnia baribʌrlʌ jīrūarebema ewaride Ācōrē ume ewariza zocai baya. ³¹ Māwā dji jīrūarebemada dji nabemarāda beadia, dji nabemarāda dji jīrūarebemada beadia.-

*Jesuba idji beadidebema wayajarada
Mateo 20:17-19; Luca 18:31-34*

³² Jerusaleñnaa wāsidaðe Jesura nocoare nībasisa. Mama wābʌda carea idjia doce edadarāba cawa crīchaðaẽ panasidaa. Jūma idji caidu wābʌdarā siða ne waya panasidaa. Māwā duanñne Jesuba wayacusa idjia edada doce panʌra jīgabe edesia. Mañbe idji sāwāinebemada jarasia:

³³ -Urīnadua, dadjurāra Jerusaleñnaa wābʌdaa. Jāma aþaþba mλ, Nañ Djara Edadara jidabiya sacerdote bororāba, judiorā ley jaradiabadarā bida cawa odamārēã. Adjirāba mλra beuida þʌda jaradapeda judiorāéa diadia. ³⁴ Mañgarāba mλra ipida biẽ jaradapeda, idodapeda, uðapeda beadia. Baribʌrlʌ ewari ûbeade mλra ðrēbaya.-

*Zebedeo warrarāba iwidiþedada
Mateo 20:20-28*

³⁵ Zebedeo warrarā Santiagoda, Juañ siða Jesusmaa zedapeda jarasidaa:

-Jaradiabari, daiba quīrīñ panla bλa oida ara daiba iwiðibʌda quīrāca.-

³⁶ Jesuba iwiðisia:

-¿Cārēda quīrīā panla māa bārā itea oida?-

³⁷ Adjia panusidaa:

-Bāra jūmarā boroda ɬebərlde daida aba bā
jāwa araare, aba bā jāwa acłare idu chūmebidua.-*

³⁸ Mañne Jesuba ādjia jarasia:

-Bārāba adua panla cārēda iwidī panlda. Māra
bio bia mīgaya. ¿Bārā sida ara mañ quīrāca bia
mīgadi carea panlca?-†

³⁹ Adjia panusidaa:

-Māe, bia mīgađi carea panla.-

Mañne Jesuba jarasia:

-Bārā sida wārāda mā quīrāca bia mīgadīa.‡

⁴⁰ Baribārla mā jāwa araare, mā jāwa acłare
chūpananida māa poya diaēa. Ācōrēbārla mama
chūpananida eroħla.-

⁴¹ Mañne Santiagoba, Juañ bida iwidibādada
waabema die panlba ūřisidaa. Mañ carea āđi
ume quīrūsidaa. ⁴² Baribārla Jesuba ādjirā trāpeda
jarasia:

-Bārāba cawa panla nañ ējūānebema bororāba
āđji ēberārāra jūmawāyā zocabadada. Āđirāba
unubibadaa āđjia jarabāldara jūmarāba ījā odida
panlda. ⁴³ Baribārla bārāra māwā ɬeadīē panla.
Bārānebemada dji dromada ba quīrīā ɬərla
waabemarā nezocada bāida bāla. ⁴⁴ Dji dromaara
ba quīrīā bāra jūmarā cāyābara edaara bāida bāla.
⁴⁵ Mañ quīrāca mā, Nañ Djara Edadara zeē bāla

* **10:37** Jūmarā boroda ɬebərlde. Griego bedeade bāl bāla: “Bā bia
quirude.” † **10:38** Griego bedeade nāwā bāl bāla: “¿Bārāra mā
borocuedi quīrāca borocuedica? ¿Māa doida bāra bārā bida poya
dodica?” ‡ **10:39** Jesuba jarada quīrāca wārāda māwāsia. Hecho
12:1-3; Apocalipsi 1:9.

ẽberärä mλ nezocaräda beadamärëä. Ätebʌrʌ ze bʌa ẽberärä nezocada bai carea. Mäwä mñra beuya zocärä ẽberäräda ẽdrʌ bli carea.-

Jesuba ẽberä dauberrea bʌ biabida

Mateo 20:29-34; Luca 18:35-43

46 Jesura, idji ume nñbabadara, dewararä zocärä panʌ siða Jerico purude jüene wäsidaa. Ëdrʌbʌdaðe ẽberä dauberrea bʌda o icawa parata iwidì bʌda chumasia. Mañ ẽberära Timeo warra Bartimeo basia. **47** Bartimeo ûrïsia Jesu Nazaredebemara mama wäbʌrʌda. Mañ carea bia jarasia:

-jJesu, Davideba zeda, mñra quïrä djuburiadua!-

48 Mañne zocäräba idjira chupeamärëä quëäsiðaa baribʌrʌ idjia wetara biasia:

-jJesu, Davideba zeda, mñra quïrä djuburiadua!-

49 Mañ ûrïside Jesura nümesia. Nâwä jarasia:

-Idjira trñnadua.-

Mañne ñcʌrʌba dauberrea bʌra trñnapeda jarasiðaa:

-Sobiadua. Piradrʌdua. Jesuba bʌra trñ bʌa.-

50 Ara mañda Bartimeo idjia ñrñ jñ bädara ëräpeda isabe piradrʌpeda Jesumaa wäsia.

51 Mañne Jesuba idjia iwidisia:

-¿Cärëda quïrä bʌ mña oida?-

Dji dauberrea bʌba jarasia:

-Jaradiabari, mλ dauba unuida quïrä bʌa.-

52 Mañne Jesuba jarasia:

-Wädua. Bʌa ïjäna bërä biasia.-

Ara mañda dauberrea bädabaunu bësia. Mañbe Jesu ume ãbaa oðe wäsia.

11

Jesu Jerusaleñne jūēna

Mateo 21:1-11; Luca 19:28-40; Juañ 12:12-19

¹ Jerusaleñ purude jūēbodo baside Betpague puru caita, Betania puru caita bida duanasidaa Olivo eya carraðe. Mañbe Jesuba idji ume nībabadarāda umé diabuesia. ² Ādjía nāwā jarasia:

-Dadjirā quīrāpe b̄la purudaa wānadua. Jūēbādade bārāba burro zaqueda ununia. Mañ burro zaque ñrā wadi ni aþaþda wānacaa. Ěrā edadapeda enenadua. ³ Aþaþba bārāa cārē cārēā jāwā o panða iwidibl̄a jaradadua: “Dadji Boroba quīrīā b̄la baribl̄a nane jēda diabueya.”-

⁴ Ode wābādade burrrora dede eda wābada caita jā nūmāda unusidaa. Ara mañda ērā edasidaa.

⁵ Acrl̄a arima duanþba iwidisidaa:

-¿Cārēda o panð? ¿Cārē cārēā jāñ burrrora ērā panð?-

⁶ Jesuba jarada quīrāca panusidaðe dji arima duanþba idu edebisidaa. ⁷ Mañbe burro zaquera Jesumaa ededapeda ñdji cacuade jā panþra burro ñrā b̄asidaa. Mañbebþl̄a Jerusaleñ purudaa wāi carea Jesura ñrā chūmesia. ⁸ Zocārāba Jesu bia edadi carea ñdja cacuade jā panða ode tōcua wāsidaa. Dewardarāba bacuru jāwate quedua bara þeada b̄la tudapeda o icawa b̄l̄cua wāsidaa. ⁹ Māwā obðadaðe idji na nīnaba, caidu zebðada bida jīgua jara duanasidaa:

¡Bio bia quirua! ¡Bio bia b̄la dadji Ācōrē trñneba zebþrþra!*

* **11:9** Salmo 118:25-26. Bio bia quirua. Arameo bedeade “Hosana” jarabadaa.

10 ¡Bio bia b̄la dadji drōāenabema Davideba zedara!
¡Dadjirā Boro bai carea zeb̄lra!
¡Bio bia quirua Bajāne B̄lra!

11 Jesu Jerusaleñne jū̄eside Ācōrē de dromanaa wāsia. Jūma ac̄l bapeda queub̄lra b̄erā idjia doce edadarā ume Betania purudaa jēda wāsidaa.

*Jesuba higojō bacuru biē jara b̄lra
Mateo 21:18-19*

12 Nurēma Betania purudeba wāb̄lade Jesura jarra nūmesia. **13** Mañne higojō quedua bara b̄lra t̄m̄lba unusia. Higojō jaraēmīna Jesuba ac̄lde wāsia dji ca zaqueda odja b̄l cawaya. Araa jū̄b̄lra de quedua awa nūm̄lra unusia.[†] **14** Mañne Jesuba higojōa jarasia:

–¡Ni abalba b̄l nejōra waa jōnaēa!–
Mañ bedeara idji ume n̄babadarāba ūrīsidaa.

*Jesuba ne n̄dobuebadarā ãyā j̄lrecuada
Mateo 21:12-17; Luca 19:45-48; Juañ 2:13-22*

15 Jesura Jerusaleñne wayacusa jū̄peda Ācōrē de dromanaa wāsia. Mama dajada Ācōrēa diadi care-abema n̄dobuebadarāda unusia. Ne n̄edo b̄ea sida zocārā duanasidaa. Idjabā l̄c̄lrl̄ba Ācōrē de dromane diaida b̄l paratara dji druā ãib̄a zeb̄darāa n̄b̄la n̄dobuebadjidaa ãib̄ema paratara diacara panana b̄erā. Māwā duanlne Jesuba ãdjirāra jūma ãyā j̄lretacusia. Dji parata n̄dobuebadarā mesa b̄eada, puchirā n̄dobuebadarā bugue sida jūma

[†] **11:13** Israel druade higojō dji ca zaqueda marzo jeēcode, abrilde bida codida panla. Dji ca zaquera ununib̄lra cawabadaa junione maãrī zauida idjabā agostodeba aba octubreeda waiþla zauida. Barib̄lra Jesuba quedua awa ununa b̄erā cawasia jūma mañ poade higojōra zauëda.

coracuasia. ¹⁶ Mał awara ni cārē sida Ācōrē de droma caita idu enebiē basía. ¹⁷ Ādirāa nāwā jaradiasia:

-Ācōrē Bedeade nāwā bá bla: “Má dera jūma puru b̄ea itea dji iwidiabada de adia.” Bariblrl bārāba “ne drabadarā mīrūbada uria” quīrāca eropanla.-‡

¹⁸ Mał bedea ūrīsidađe sacerdote bororāba, judiorā ley jaradiabada bida Jesura wayasidaa idjia jaradia blra jūmarāba bia ūrī panl bērā. Mamałba ltaa crīcha jlrl panesidaa beadi carea. ¹⁹ Queublrlde Jesura idji ume nībabadarā ume Jerusaleñneba ēdrasidaa.

Higojō purruba nūmena

Mateo 21:20-22

²⁰ Nurēma diapeda Jesura idji ume nībabadarā sida wayacusa Jerusaleñnaa wāsidaa. Wābladade unusidaa higo bacurura dji carrade eda purruba nūmlda. ²¹ Mañne Jesuba jaradara Pedroba quīrānebasia. Mał carea jarasia:

-Jaradiabari, acłdua. Bla biě jara bldha higojōra purruba nūmesia.-

²² Jesuba jarasia:

-Bārāba Ācōrēra ījānida panla. ²³ Wārā arada mła jaraya: bariduaba za bl eyaa namałba pusade tēñe wāduada aiblrl, idjia jarablrl quīrāca māwāya. Bariblrl idji sođe crīchajē bl idjia jarablrlra māwāeda, ātebllrl wārāda māwāida ījāida bl. ²⁴ Mał carea mła bārāa jaraya: jūma bārāba Ācōrēa iwidiabadarā wārāda

‡ **11:17** Mā dera jūma puru b̄ea itea dji iwidiabada de adia. Isaía 56:7. Ne drabadarā mīrūbada uria. Jeremia 7:11.

edadida ījāniblrl, edadia. ²⁵ Idjabā bārāba Ācōrēa iwidī panlne baridua ēberā ume biē panlblr, mañ ēberāba biē odara naārā quīrādoadadua. Māwāblr, bārāba biē opedadara bārā Zeza bajāne blba quīrādoaya. ²⁶ Dewaralba biē odada quīrādoadaebblr, bārāba biē opedadara bārā Zeza bajāne blba quīrādoea.-§

¿Cai trāneba Jesuba jaradia bl?

Mateo 21:23-27; Luca 20:1-8

²⁷ Mañbe ãdjira wayacusa Jerusaleñne jūesidaa. Jesura Ācōrē de droma caita nīne, sacerdote bororāda, judiorā ley jaradiabadada, judiorā dji dromarā sida idjimaa zesidaa. ²⁸ Ñadirāba iwidisidaa:

-Bla nama o blra ¿caiba obi bl?-

²⁹ Jesuba panusia:

-Mla bida bārāa iwidiya. Bārāba panusidara mla jaraya caiba mla nāwā obi blda. ³⁰ ¿Caiba Juañra diabuesi borocuemārēa? ¿Ēberāba wa Bajāne Blba? Panunadua.-

³¹ Mañne ara ãdjiduba jara duanesidaa:

-Bajāne Blba diabuesida adiblrl, idjia jaraya: “Mañda ¿cārē cārē ījānae basi?” ³² Bariblrl ¿sāwā jaradi ēberāba diabuesida?-

Ādjia māwā jara panasidaa purura waya panl bērā. Purumaarā Juañra wārāda Ācōrēneba bedeabari basia. ³³ Mañ bērā Jesua jarasidaa:

-Daiba adua panla.-

Mañne Jesuba jarasia:

§ ^{11:26} Griego bedeade lclrl cartade mañ versículora neēa.

-Māēteara māa bida bārāa jaraēa caiba māa jāwā obi bāda.-

12

*Djārā néu acʌbadadebema ne jara bʌ
Mateo 21:33-46; Luca 20:9-19*

¹ Mañne Jesuba ne jara bādēba ādjirāa jarasia:

-Ēberāda bāsia. Ewari aba mañ ēberāba uvada upeda idji néura mōgaraba audu jūrā casia. Uva ba piabari sida osia. Idjabā deda ḥtla osia mamaλba jūma acsi carea. Mañbe idji néura ḥcʌrla ēberārā jāwaeda bāsia. Ādjirā ume bedea bāsia néu zaublralde jūmasāwā idjia diadida panlada. Māwā bedea bāpeda djibarira dewara druadaa wāsia.

² Uva jara djibariba nezocada aba diabuesia néudebema idjia diadida panlra edade wāmārēā.

³ Bariblra néu acʌ panlba dji nezocara jidadapeda puosidaa. Mañbe jēda jāretabuesidaa ni cārē sida diadaē. ⁴ Māwānacarea djibariba dewara nezocada diabuesia idjia diadida panlra diađamārēā.

Bariblra mañ nezocara boroma usidaa.* Mañbe wayadaē quēāsidaa. ⁵ Māwānacarea djibariba dewarada diabuesia bariblra mañ nezocara beasidaa. Māwānacarea dewara nezocarāda zocārā diabuesia. Bariblra ḥcʌrlra puosidaa, dewararāda beasidaa.

⁶ Djibariba wadibida aba erobasisa diabuei carea; mañgla idji warra bio quīrīa bʌ basia. Idjia crīchasia: “Mā warradrā wayadia.” Ara mañda diabuesia. ⁷ Bariblra néu acʌ panlba dji warra

* **12:4** Mañ nezocara boroma usidaa. Griego bedeade ḥcʌrla cartade nāwā bʌ bʌ: “Mōgara bātatabādade mañ nezocara borođe diasidaa.”

jūēbərəda unusidađe āduba jarasidaa: “Jari uruba dji zezaba erobəra jūma edaya. ¡Idjira beatadia! Māwābərə dji ējūāra dadjurā itea bəya.”

8 Ara mañda warrara jidadapeda feasidaa. Mañbe néu ãi batabuesidaa. **9** Mañ carea néu djibariba ¿sāwā obá? Araa wāpeđa ādjirā jūma que-napeda idji néura dewararāa acəbiya. **10** Bārāba ¿Ācōrē Bedeade acədacaca? Nāwā jara bəla: De obadaba mōgara igarapedadara dji biara bəda bəsia.

11 Dadjurā Boroba māwā ođa bērā dadjurāmaarā bio biya quirua.[†]

12 Sacerdote bororāba, judiorā ley jaradiabada, judiorā dji dromarā bida cawasidaa Jesuba mañ jara bədeba ādjirāda biě jarasida. Mañ carea Jesura jida quīriā panasidaa. Baribərə puruda waya panə bērā idjira idu bədapeda ãyā wāsiđaa.

¿Romanebema boro itea parata jərlə pebədade diadida panəca?

Mateo 22:15-22; Luca 20:20-26

13 Māwānacarea pariseorāba, Herodeare bəa bida Jesumaa ñcərəla diabuesidaa idjía biě bedeabidi carea. **14** Jūēnapeda jarasidaa:

-Jaradiabari, daiba cawa panəla bəra ēberā jipa bəda. Ni abəalda biara unuca bērā ni abəalba búa awara crīchabidacaa. Ätebərə bəla wārā bedea Äcōrē odebemada jūmarāa jaradiabaria. Mañda Romanebema boro itea parata jərlə pebədaza ¿dadji judiorāba diadida bia bəca wa biě bəl? ¿Diadida panəca wa diacara panə?-

[†] **12:11** Salmo 118:22-23.

15 Jesuba cawa basia dji biarā quīrāca ze panʌda.
Mañ bērā jarasia:

-Bārāba ¿cārē cārē māra biẽ bedeabi quīrīa panʌ? Parata pichida enenadua māa ac̄l carea.-

16 Ara mañda enesidaa. Mañne Jesuba iwidisia:
-¿Cai quīrādarrada nañ paratade bʌ? ¿Cai tr̄ðda
bʌ?-

Ädjia panusidaa:

-Romanebema borodeda.-

17 Mañne Jesuba jarasia:

-Māwā baibʌrʌ Romanebema borodera
Romanebema boroa diadadua, idjabə Äcōrēnera
Äcōrēa diadadua.-

Adjirāba Jesu carea cawa cr̄chadaẽ basía.

*Beudarā ñrēbadidebema Jesuba jarada
Mateo 22:23-33; Luca 20:27-40*

18 Māwā panʌne ñcʌrʌ saduceorāda Jesumaa
zesidaa. Saduceorāba jarabadaa beupedadara
ñrēbadacada. Mañ bērā Jesua nāwā jarasidaa:

19 -Jaradiabari, Moiseba dadjirā itea bʌsia
ẽberāda warra neẽ bʌde jaidaibʌrʌ, idji djababa
dji p̄dra wērāra edaida bʌda dji djaba jaidada itea
warra unui carea.‡ **20** Ewari ab̄a siete djabarāda
panasidaa. Dji nabemada quima edasia baribʌrʌ
warra neẽ jaidasia. **21** Idjiarebemaba dji p̄dra
wērāra edasia baribʌrʌ idji sida warra neẽ
jaidasia. Übeabema sida ab̄ari quīrāca māwāsia.
22 Jūma mañ siete panʌra warra neẽ jaidasidaa.
Māwānacarea dji wērā sida jaidasia. **23** Mañ siete
djabarāba ab̄ari wērāda edasidaa. Māwāra ñrēbadi
ewaride ¿sāñgʌba idjira erobei?-

‡ **12:19** Deuteronomio 25:5.

24 Mał carea Jesuba panusia:

-Bārāba Ācōrē Bedeada, idji ḥb̄la sida adua panla bērā ãi cr̄cha panla. **25** Ūrīnadua. Beupedadarā ḥr̄ebadi ewariđe ēberāra quima edadaěa ni quima diadaěa, ḥteb̄lra Ācōrē bajānebema nezocarā quīrāca bēadia. **26** ¿Bārāba beupedadarā ḥr̄ebadidebemada Moise cartade ac̄dacaca? Ācōrēba bacuru zaque uruga nūm̄neba Moisea jarasia: “Māra Abrahañ Ācōrēa, Isa Ācōrēa, idjabā Jacobo Ācōrēa.”§ **27** jIdjira beu bēa Ācōrēa ḥteb̄lra zocai bēa Ācōrēa! Bārāba abeda ãi cr̄cha panla.-

Ācōrēba obi b̄l bedea dji dromaara b̄l

Mateo 22:34-40

28 Māwā bedea panla ne judiorā ley jaradiabarida Jesu caita zesia. Mał jaradiabariba ūrīsia Jesuba saduceorāa bia panunada. Mał carea iwidisia:

-Ācōrēba obi b̄l bedeadebemara ¿sāñḡda dji dromaara b̄l?-

29 Jesuba panusia:

-Ācōrēba obi b̄l bedeadebema dji dromaara b̄lra nañgla: “Ūrīnadua, israelerā. Dadjirā Boro Ācōrēra abab̄lra b̄la. **30** Jūma b̄l sodeba, jūma b̄l jauredeba, jūma b̄l cr̄chadeba, idjabā jūma b̄l ḥb̄ladeba b̄l Boro Ācōrēra quīrīādua.”* Ācōrēba obi b̄l bedeadebemara mañdr̄a dji dromaara b̄la. **31** Idjabā małare b̄lra abari quīrāca b̄la. Małḡba nāwā jara b̄la: “Djārāra quīrīādua ara b̄laji quīrīā

§ **12:26** Exodus 3:2-6. * **12:30** Deuteronomio 6:4-5. Dadjirā Boro Ācōrēra abab̄lra b̄la. Małḡra idjabā jara b̄la: “Aba Ācōrēdr̄a dadjirā Boroa.”

þə quīrāca.”[†] Mañ umébema bedea cāyābara dji dromaara þeada neēa.-

32 Mañne judiorā ley jaradiabariba jarasia:

-Bia þla, Jaradiabari, þla jara þə quīrāca Ācōrēra abablrə þla, dewarada neēa. **33** Dadjirāba wārāda Ācōrēra jūma dadji soðeba, jūma dadji crīchaðeba, jūma dadji jauredeba, jūma dadji ñþlaadeba bida quīrīñida panla. Idjabā djārāra ara dadji quīrīñā þə quīrāca quīrīñida panla. Mañgla zocārā animarā Ācōrēa babue diai cāyābara biara þla.-

34 Judiorā ley jaradiabariba mañgla crīcha cawaadeba jarada bērā Jesuba jarasia:

-Bla Åcōrēba pe eroþldebemada þaida bodoa.-

Māwānacarea dewararāba Jesua iwidiñida wayasiðaa.

Ācōrēba ëdrə edabari diai jaradara ñcaí warra?

Mateo 22:41-46; Luca 20:41-44

35 Jesuba Åcōrē de droma dajada jaradia þaside ñberārāa nāwā iwidiñisa:

-Judiorā ley jaradiabada ñsāwāérā jara panla Åcōrēba ëdrə edabari diai jaradara Davi warrada?

36 Ara mañ Daviba Åcōrē Jauredeba nāwā jarasia: Dadjirā Boroba mñ boroa jarasia: mñ jåwa araare chūmedua aþa þə ume dji quīrūrā mña þə jåwaeda þlblrðaa.[‡]

37 Åcōrēba ëdrə edabari diai jaradada Daviba mñ Boroada asiblrə, ñsāwā Davi warra bai?-

Jesuba māwā jaradia þlada zocārā ñberārāba bia ûrī duanasidaa.

† **12:31** Levítico 19:18. ‡ **12:36** Salmo 110:1.

Jesuba pariseorā biē jarada

Mateo 23:1-36; Luca 11:37-54; 20:45-47

³⁸ Jesuba wadi jaradia bade nāwā jarasia:

-Judiorā ley jaradiabadarā ume quīrācuita beadadua. Ādjirāba djio nēbla beada jā awua beaa. Mañ awara purude nīnane quīrīābadaa ēberārāba wayaadeba “mērā” adida. ³⁹ Judiorā dji jarebada dede ādjira dji dromarā chūmebadade chūme quīrīābadaa; ābaa ne cobadade bida ara mañ quīrāca obadaa. ⁴⁰ Bariblrl pēdra wērārāba eroquedada sewadeba jārīnapeda jūmarā quīrāpita Ācōrēa dārā iwidiбadaa ādjira jipa beada crīchadāmārēā. Mañ carea Ācōrēba dewararā cāyābara ādjirāra wetara cawa oya.-

Pēdra wērā ne neē quiruba Ācōrēa parata diada

Luca 21:1-4

⁴¹ Ācōrē de droma carea parata bābada quīrāpe chūmaside Jesuba unusia ēberārāba paratada eda bā duanāda. Zocārā ne bara beaba paratada waiþla eda bā panasidāa. ⁴² Mañne pēdra wērā parata neē quiruda zepeda parata edaara quiruda umébe eda bāsia. ⁴³ Jesuba idji ume nībabadarāa jarasia:

-Māa wārāda bārāa jaraya: jāñ pēdra wērā ne neē quiruba auduara diasia jūmarāba dia-pedada cāyābara. ⁴⁴ Ādjirāba dji adubadadrā eda bāsidaa bariblrl wērā ne neē quiruba ne coi carea erobadada jūma diasia.-

13

Ācōrē de droma jūma ãrīni Jesuba jarada

Mateo 10:16-25; 24:1-28; Luca 17:22-24; 21:5-24

¹ Jesura Ācōrē de droma dajadaare bādada wābārla baside idji ume nībabariba jarasia:

-Jaradiabari, jacādua nañ mōgarara sāwā waibla bēada idjaba nañ de sida sāwā quīrāwārēa quedeadal-

² Mañne Jesuba jarasia:

-Māē, bāla unu bāra waibla bēaa. Baribārla wārā arada māa jaraya: nañ mōgora capedadara jūma todogozoaya.-

³ Mañbe Olivo eyadaa wāsidaa. Dji eyara Ācōrē de droma quīrāpe bāla. Jesu mama chūmaside Pedroba, Santiagoba, Juañba, Andre bida āduba idjia iwidiśidaa:

⁴ -Dairāa jaradua: Ācōrē de dromara ¿sāñbe todogozoai? ¿Cārēneba cawadi mañ ewarira caita bāda?-

⁵ Mañne Jesuba jarasia:

-Quīrācuita bēadadua ni abālba cūrūgarānamārēā. ⁶ Zocārāba jaradia ādjidrl Ācōrēba ēdrā edabari diai jaradada. Māwā ēberārāda zocārā cūrūgadía. ⁷ Bārāba ūrīnia abāl puruda dewara ume djō duanlāda idjaba drua ãyā bida māwā duanlāda. Baribārla ne wayarānadua. Mañgla jūma māwāida bāla. Baribārla nañ ewarira wadi jōéa. ⁸ Abāl puruda dewara puru ume djōnia. Abāl druadebema boroda dewara druadebema boro ume djōnia. De uremiada druaza wāya, idjaba zocārā druade jarrabada baraya. Baribārla mañ naārā mīgabādara maārī bāya wērā warra pua za bāl quīrāca.

⁹ Quīrācuita bēadadua. Bārāra jidabidapeda dji jārebada dedaa ededapeda bia udia. Māl ījā panl carea ādjirāba bārāra dji dromarā

quīrāpita, dji bororā quīrāpita bida ededia. Mañnebʌrlə bärāba mñ bedeara ãdjirā quīrāpita jaradia. ¹⁰ Wärāda bedea bia mñnebemada jūma puruza jarađida panla. ¹¹ Ěberärāba bärāra jida edebʌdađe sopuaränadua sāwā bedeadida. Mañnebemada crīcharänadua. Ababe jarađadua Ăcōrēba jarabibʌrləda. Ara bādji crīchađeba bedeadadeä, ãtebʌrlə Ăcōrē Jauredrl bäräneba bedeaya. ¹² Abałba ara idji djabada beabiya. Dji zezaba idji warrada beabiya idjaba warrarāra ãđji djibarirā ume biě panenapeda beabidia. ¹³ Mñ ījā panl carea jūmarāba bärāra quīrāmania. Baribʌrlə mañ ewari zareadē mñ ījā panlada igaradaěbʌrlə, Ăcōrēba ēdrə edaya idji ume ewariza zocai panani carea.

¹⁴ Ăcōrēba quīrīăcada idji baiě bʌlma bärāba unubʌdađe jūma Judea druadē beara eyadaa mîrū wānida panla.* (Dji carta acʌ bʌla cārē jara bʌla cawaida bʌla.) ¹⁵ Mañne ēberā idji de īrʌ bʌra idji dede eda wāiě bʌla ne edai carea. ¹⁶ Dji peade bʌla idjia īrʌ jābarira jēda edade wāiě bʌla. ¹⁷ Mañ ewaride wērārā b̄iogoa beara, warra ju dawa erođea sida bio mīā djuburi beadia. ¹⁸ Ăcōrēa iwidiđadua cue jara mîrū wāna amaaba.

* **13:14** Ăcōrēba quīrīăca. Griego bedeade īcʌrlə cartade nañ sida bʌla: “Ācōrēneba bedeabari Danielba jarada” (Daniel 9:27; 11:31; 12:11). Griego Antioco Epipaneba Ăcōrē de dromara mititia bʌasia 168 poa Jesutodi naëna. Baribʌrlə Jesuba jarasia mañ Antiocoba oda quīrāca wayacusa māwāida. Īcʌrlmaarā Jesuba jaradara wärāda māwāsia romanorāba Jerusaleñ puruda, Ăcōrē de droma sida poa 70đe jūma āřisidade. Īcʌrlmaarā jara bʌla cadjiruadebema ēberāba māwā oya (2 Tesalonica 2:3-10). Idjaba īcʌrlmaarā Jesuba jaradara jīrūarebema ewaride māwāya.

19 Mał ewaride ēberārāra bio bia mīgadia. Ācōrēba nał ejūā odadeba łtaa ēberārāra mał quīrāca bia mīgadacaa idjabā māwānacarea waa ara mał quīrāca mīgadaěa. **20** Mał ewarira dārāya. Dadjirā Boroba jūma daucha bia mīgabibara, ni aħaħda ēdrħaħ bacasia. Bariblāgħ Ācōrēba jūma daucha bia mīgabięa idħa ēberārā carea.

21-22 Mał ewaride īċlrla ba sewadeba jaradia ādjira Ācōrēba ēdra edabari diai jaradada. Idjabā īċlrla ba sewadeba jaradia ādjira Ācōrēneba beðeabarida. Małgħarāba ne ununaca waibla beada oħra ēberārā cūrūgađi carea. Ācōrēba edadarā sida poya cūrūgađibara, ādżirā sida cūrūgacasia. Mał bērā aħaħba bärħa jaraibl, “Acħedadua, Ācōrēba ēdra edabari diai jaradara nama bħla,” mañra ījārānadua. Dewaraħba idjira jarima bħla aibl, mał sida ījārānadua. **23** Quīrācuita beħadadua. Jūma mħla bärħa jarasia māwāi naħna.

*Naħ Djara Edada zeidebema
Mateo 24:29-44; Luca 21:25-36*

24 Ēberārā bio bia mīga pananacarea īmādaura pāimaya. Jedeco sida īna ħa. **25** Chħidaura bajāneba baeċuadha. Jūma bajāne bleara quīrā awara bleya. **26** Małgħa ewaride mħa, Naħ Djara Edadara jħarrārāne ībħla bara zebħar idjabā quīrāwārēa dorrodorr-oħra bħla ununia. [†] **27** Mañne mħla bajānebema nezocarāda drua bħeza wābiya Ācōrēba edadarāda āħaa jixerġamārēa.

[†] **13:26** Daniel 7:13-14.

²⁸ Higojōneba ne jarabʌrʌda cawaðadua. Dji jwaterna tucu nūmepeda quedua barabaria. Mañneba jūmarāba cawa panla dārāéne poara zeida. ²⁹ Ara mał quīrāca mλa jarada unubʌdade cawaðadua mλ zei ewarira jūēbododa. ³⁰ Mλa bārāa wārāda jaraya: nañ ewariðebema ēberārā beudi naëna mañra jūma māwāya. ³¹ Bajāra jōya, nañ ejūä sida jōya, baribʌrʌ mλa jaradara wārāda māwāya.

³² Baribʌrʌ ni aþalba mał ewarira sāñbe māwāida cawaðaēa. Ācōrē nezoca bajāne b̄ea bida adua panla. Mλ, Nañ Djara Edada bida adua b̄la. Aþabe mλ Zezabʌrʌ cawa b̄la.

³³ Quīrācuita b̄eadadua. Dau b̄la b̄eadadua idjab̄a Ācōrēa iwidi b̄eadadua. Bārāba dji ewari sāñbe zeida adua panla. ³⁴ Mał ewari zebʌrʌra nañ quīrāca b̄aya: ēberāda dewara druadaa wābʌrʌde dji nezocarāda idji de wagadamārēä amnesia. Ādjiza ne odamārēä b̄asia. Dji eda wābada acʌbararía jarasia quīrācuita acʌ b̄amārēä. ³⁵⁻³⁶ Ara mał quīrāca bārā bida adua panla bārā De Djibarira sāñbe waya zeida: queubʌrʌde, ariquētra, eterre berubʌrʌde wa diapeda. Mał bērā dau b̄la b̄eadadua, mλ cawaëne zebʌrʌde bārāra cāi duanʌda unurāmārēä. ³⁷ Mλa bārāa jara b̄ra jūmarāa jarabʌrʌa: dau b̄la b̄eadadua.-

14

*Jesu beadi carea cr̄icha jʌrʌ panana
Mateo 26:1-5; Luca 22:1-2; Juañ 11:45-53*

¹ Ewari umé babʌrʌde judiorāba Egiptoðeba ēdrʌpedada quīrānebabada ewarida odi basía. Mał

ewari dromane pał ūsābari neě bʌda cobadaa. Mañne sacerdote bororāba, judiorā ley jaradiabadarā ume crīcha jʌrl̥ panasidaa Jesura chupea jidadapeda beabidi carea. ² Baribʌrl̥ jarasidaa:

-Ewari dromane jidaðaěa ēberārā quīrūbucarānamārēā.-

*Wērāba nardo quera Jesu boro ȳr̥ weada
Mateo 26:6-13; Juañ 12:1-8*

³ Mał ewariđe Jesura Betania purude Simoñ aiđa bara bāda dede bāsia. Ne co chūmʌne wērāda idjimaa zesia. Mał wērāba boteya alabastro mōgara ođada enesia. Boteyara nardo quera idji awa bʌba bira bāsia. Mał nardo querara bio nēbʌla bāsia. Mañne wērāba dji boteya ochiruda bʌapeda querara Jesu boro ȳr̥ weasia. ⁴ Mał carea ȳcʌrl̥ arima duanđda quīrūnapeda āđuba jarasidaa:

-¿Cārē cārēā jāl̥ querara weatasi?

⁵ Nēdobuedabara poa abā trajabʌrl̥de edabari quīrāca edacasia. Mał parataba ne neě quedeara carebacasia.-

Mał wērāra bia quēāsidaa. ⁶ Baribʌrl̥ Jesuba jarasia:

-Idu bʌdadua. ¿Cārē cārēā idjira quēā panʌ? Idjia māl jāwā odara bia bāsia. ⁷ Ne neě quedeara ewariza bārā tāēna panania; bārāba quīrībʌdade poya ādjirāra carebadida panʌ. Baribʌrl̥ māra bārā ume ewariza bāěa. ⁸ Nał wērāba aride osia. Dārāéne māra beupeda tʌbaridia. Idjia māra mał carea queraba pāsia. ⁹ Wārā arada māra jaraya: jūma nał ējūāne bedea bia mānebema jaradiabʌdama nał wērāba ođara nēbʌrl̥dia idji sida quīrānebadamārēā.-

*Judaba Jesu jidabi carea crīchada
Mateo 26:14-16; Luca 22:3-6*

¹⁰ Juda Iscarioteda Jesuba doce edadadebema basía. Mañ Judara sacerdote bororāmaa wāsia Jesu jidabi carea. ¹¹ Mañ ūrīsidade ãdjirāra b̄asridadapeda Judaa paratada diaadiada asiðaa. Ara mañda Judaba j̄arłbadjia sāwā Jesura jidabida.

*Jesuba doce edadarā ume ne coda
Mateo 26:17-29; Luca 22:7-23; Juañ 13:21-30; 1
Corinto 11:23-26*

¹² Pañ ēsābari neē b̄a cobada ewarida jūësia. Domia abā māwā cobadjidaa. Djinabema ewaride judiorāba Egiptodeba ēdrapedada quīrānebadi carea oveja zaqueda beadapeda cobadaa. Mañne Jesu ume nībabadarāba idjía iwidisidaa:

-¿Bla sāma quīrīā b̄a daiba Egiptodeba ēdrapedada quīrānebadi carea cobadara oðe wānida?-

¹³ Mañne Jesuba idji ume nībabadarāda umé tr̄peda nāwā jarasia:

-Jerusaleñ purudaa wānadua. Jāma bārāba ununia umaquīrāba zocoda eronīda. Idji caidu wānadua. ¹⁴ Idji eda wābārāma dji de djibaríja jaraðadua: “Dadjirāa Jaradiabariba nañda iwidiðisia: m̄la, m̄l ume nībabadarā bida Egiptodeba ēdrapedada quīrānebadi carea cobadara ¿sāma codi?” ¹⁵ Mañ de djibariba ñtaarebema dejā waiblada jūma biya o nūm̄da ac̄biya. Mama ne cobadara dadjirā itea oðadua.-

¹⁶ Ara mañda Jesu ume nībabadarā Jerusaleñ purudaa umé wāsidaa. Wābādade Jesuba ãdjíja jarada

quīrāca unusidaa. Mañbe Egiptoñeba ēdrapedada quīrānebađi carea cobadara osidaa.

17 Queudacarea Jesura, idjia edađa doce pană ume jūesidaa. **18** Ne co chūpanne Jesuba jarasia:

-Wārā arada măa jaraya: abă mă ume ne co băba măra jidabiya.-

19 Mañ carea āđjira sopua panesidaa. Ara mañda abă abă Jesua iwidisidaa:

-¿Măa măwă oica?-

20 Jesuba jarasia:

-Abă bără docedebemaba jidabiya. Idjia bida abari epedecode pañda su co băla. **21** Wărăda mă, Nañ Djara Edadara beuida băla Ācōrē Bedeade băl băl quīrāca.* ¡Baribăla mă jidabi ēberăra bio măd djuburi băla! Idjira topedadaĕbara biara băcasia.-

22 Wadi ne co duanñe Jesuba pañda jăwadę edapeda Ācōrēa bia jarasia. Mañbe cōrăcuapędă adjía diabărădę năwă jarasia:

-Cođadua. Nañgăra mă cacuaa.-

23 Mañbe uva băda edapeda Ācōrēa bia băadă asia. Mañ uva băra āđjirăza diasia. Jūmarăba dosidaa. **24** Mañne Jesuba jarasia:

-Nañgăra mă oa erozoabărăa. Mă oađeba Ācōrēba zocără ume bedea djiwidida băbărăa.[†]

25 Wārā arada măa jaraya: uva băra waa dođa abă Ācōrēba jūma idji ēberără pe erođebărădăa.

* **14:21** Salmo 22; Salmo 118:22; Isaía 52:15deba abă 53:12daa.

† **14:24** Bedea djiwididi. Jeremia 31:31-34. Ācōrēra naără israeleră ume bedea băsia (Exodo 24:6-8).

Mañbebʌrla mña bärä ume uva bada wayacusa doya.-‡

Pedroba Jesu igaraëana ada

Mateo 26:30-35; Luca 22:31-34; Juañ 13:36-38

26 Mañbe Ñcõrẽ Bedeadebemada trãnapeda Olivo eyadaa wäsidaa. § **27** Wäbʌdaðe Jesuba jarasia:

-Nañ diamasi jüma bäraba mña igaradia. Ñcõrẽ Bedeade nãwã bá bla: "Mña oveja wagabarira beabʌrlde dji ovejara järäzoadia."* **28** Baribʌrla mña ãrëbapeda bärä na wäya Galilea druadaa.-

29 Mañne Pedroba Jesua jarasia:

-Jümaräba bʌra igaradimña mña igaraëa.-

30 Jesuba Pedroa jarasia:

-Wärä arada mña jaraya: nane diamasi eterre þarima umé berui naëna bla þarima übea mña unucaada aya.-

31 Baribʌrla Pedroba wetara jarasia:

-Mñ beabʌda siða bʌra igaraëa.-

Jümaräba aþarica jarasidaa.

Jesuba Getsemanine Ñcõrëa iwidida

Mateo 26:36-46; Luca 22:39-46

32 Mañbe Getsemani abadama jüene wäsidaa. Jesuba idji ume nïbabadaräa jarasia:

-Mña Ñcõrëa iwidibʌrlamisa nama chüpanenadua.-

‡ **14:25** Uva bada wayacusa doya. Griego bedeade mañba idjabá jara bla: "Uva ba djiwidida doya." § **14:26** Mañ ewari dro mane ne codi naëna Salmo 113deba aba 114daa trãbadjidaa. Ne copedadacarea Salmo 115deba aba 118daa trãbadjidaa. * **14:27** Zacaria 13:7.

33 Mañbe Pedroda, Santiagoda, Juañ sida jīga edesia. Idji sāwāinebemada jūmawāyā crīcha bəl bērā Jesura bio sopua þesia. **34** Mañne jarasia:

-Mñra sopoaba beublṛa quīrāca bla. Nama panenadua. Mñ daucha zocai pananadua.-

35 Mañbe Jesura wagabe wāpeda barru cobepeda Ācōrēa iwidisia quīrā awara oi cawaya.

36 Nāwā jarasia:

-Zeza, bla ne jūmada poya oida bla. Mñra idu bia mīgabirādua. Bariblṛa mña quīrīā bəl quīrāca orādua. Odua blablṛa quīrīā bəl quīrāca.-

37 Jesu jēda zeblrāde unusia ādjira cāi panlāda. Pedroa jarasia:

-Simoñ, bla ¿cārē cārē cāi bla? ¿Ni hora abā biða poya zocai blaëca? **38** Bārāra dau lbla beadadua. Ācōrēa iwididadua mñ igaradā amaaba. Mñ cawa bla bārāba biada o quīrīā panlāda. Māwāmīna nañ djarade lblaë panlā.-

39 Jesura wayacusa wāpeda idjia naārā iwididara Ācōrēa iwidisia. **40** Mañbe idji ume nībabadarāmaa zeblrāde wayacusa cāi panlāda unusia. Ādji daura daupeaba oga cara nūpanasidaa. Mañne cawadaë basía Jesua sāwā jaradida.

41 Þarima ūbea māwā ādjimaa zeblrāde Jesuba jarasia:

-Bārāra ¿wadibida cāi panlāca? ¡Waaëa! Mñ ewarira jūësia. Mñ, Nañ Djara Edadara ëberā cad-jiruarā jwade beblṛa. **42** Piradrādadua. Wānia. Jari urua mñ jidabira.-

Jesu jidapedada

Mateo 26:47-56; Luca 22:47-53; Juañ 18:2-11

43 Jesu wadi bedea b^{la}de Judada zesia. Mañ Judara Jesuba doce edadadebema basía. Zocārā ēberārāda neco bara, bacuru bara idji ume zesidaa. Ädjrāra sacerdote bororāba, judiorā ley jaradiabadarāba, dji dromarā bida diabuepedadarā basía. **44** Dji jidabiya b^{la}ba ädjá jaradoasia sāwā oida Jesuda cawaedamārēä. Nāwā jarasia:

-M^{la} uridarrađe isōb^{la}r^{la}da Jesua. Idjida jidapeda bio j^{la} ededadua.-

45 Mañbe Judara Jesu caita wāpeda jarasia:

-¡Jaradiabari, Jaradiabari!-

Māwā jarapeda Jesura uridarrađe isōsia. **46** Ara mañda idji ume zepedadaba Jesura jidasidaa.

47 Mañ carea Jesu ume nībabari abalba idji djōbada necoda ēūta edapeda sacerdote dji droma nezoca c^{la}w^{la}r^{la}da t^{la}tasia. **48** Mañne Jesuba ädjrāa jarasia:

-Bārāra ¿cārē cārēa neco bara, bacuru bara m^{la}ra jāwā jidađe ze pan^a? ¿Māwāra m^{la}ra ēberā minijīchiaca? **49** M^{la} ewariza Äcōrē de droma da-jada bārāa jaradia basia. ¿Cārē cārēa m^{la}ra mama jūmarā daide jidađaě basi? Barib^{la}r^{la} nāwā o panla Äcōrē Bedeade b^{la} b^{la}ra māwāida b^{la} bērā.-†

50 Māwā b^{la}de Jesu ume nībabadarāba idjira beesidaa. Jūmarāda mīrū wāb^{la}r^{la}sidaa. **51** Barib^{la}r^{la} cūdra abalda Jesu caiđu wāsia. Mañ cūdrara borobaba änēbari nībsasia. Māwā b^{la}de idji sida jidasidaa. **52** Barib^{la}r^{la} idjia borobara wēătapeda äcada mīrū pira wāsia.

Jesu dji dromarā quīrāpita bāda

Mateo 26:57-68; Luca 22:54-71; Juañ 18:12-24

† **14:49** Isaía 53:12.

53 Mañbe Jesura sacerdote dji dromaara b̄lma jida edesidaa. Mama jūma sacerdote bororāda, judiorā dji dromarāda, judiorā ley jaradiabadara sida ābaa dji j̄re duanasidaa. **54** Mañne Pedroba Jesu t̄m̄ba ēpē n̄da sacerdote dji droma dema jūnesia. Dji de audu jūrā ca b̄lde eda Pedrora Ācōrē de dromanebema zarrarā ume t̄lb̄ cā chūmesia.

55 Mañne sacerdote bororāba, jūma dji dromarā bida ēberārāda j̄r̄sidaa Jesudebemada biē jaradamārēā. Idjira n̄eb̄lrade b̄l̄dapeda beabidida cr̄chasisidaa. Māwāmīna Jesu biē jaradida neē basia. **56** Zocārāba sewadeba Jesura biē jarasidaa, barib̄l̄r̄l̄ ādjia jarapedadara abari quīrāca baē basia. **57** Māwā pan̄ne īc̄l̄r̄l̄ba piradr̄l̄dapeda sewadeba jarasidaa:

58 -Daiba ūr̄sidaa idjia nāwā jarab̄l̄r̄l̄da: “Ēberārāba opedada Ācōrē de dromada m̄la ār̄iya, barib̄l̄r̄l̄ ewari ūbea bab̄l̄r̄l̄de m̄la dewarada oya ēberārāba odaēda.”-‡

59 Māwāmīna ādjiza mañnebema jarapedadara quīrā awara basia. **60** Mañbe sacerdote dji dromaara b̄lra ēsi n̄mepeda Jesua iwidisia:

-Nañgr̄l̄r̄ba b̄lra biē jara pan̄la. Ādjia jara pan̄la ¿wārāca? ¿B̄la ni cār̄e sida panuēca?-

61 Jesura chupea b̄lesia. Panuē basia. Māwā b̄lde sacerdote dji dromaara b̄lba wayacusa Jesua iwidisia:

-¿B̄la Ācōrēba ēdr̄l̄ edabari diai jaradaca? ¿B̄la dadjia bia jarabada Ācōrē Warraca?-

62 Jesuba panusia:

‡ **14:58** Juañ 2:19-22.

-Māē, mā. Bārāba mā, Nañ Djara Edadara ununia Ācōrē ne jūma poya bāl jāwa araare chūmāda idjabā jārārāne zebalrāda.-§

⁶³ Mañne sacerdote dji dromaara bāl quīrūbālra idjia jāl bāra cōātapeda jarasia:

-¿Cārē cārēa dewarada jārlādi idji biē jaramārēa?

⁶⁴ ¡Bārāba ūrīsiāaa idjia Ācōrēda biē jara bālda! Jālbe bārāmaarā ¿idjira sāwā odi?-

Mañne jūmarāba jarasidaa Jesura bedeade bāl carea beadida panāda.

⁶⁵ Mañbe ñcālra Jesura dau idosidaa idjabā idji quīrā bāradapeda chībadjidaa. Chīnapeeda jarabadjidaa:

-¡Ācōrēneba jaradua caiba bāra chīsida!-

Māwā duanlne Ācōrē de dromanebema zarrarāba Jesura jidałapeda puobadjidaa.

Pedroba Jesu unucaada ada

Mateo 26:69-75; Luca 22:56-62; Juañ 18:15-18, 25-29

⁶⁶ Pedro mañ de droma dudu baside sacerdote droma nezocawērāda abā zesia. ⁶⁷ Mañ wērāba idjira tābla cā chūmāda unusia. Acā nūmepeda jarasia:

-Bāra Jesu Nazaredebema ume nībasia.-

⁶⁸ Mañne Pedroba nāwā mērāsia:

-Māa jāl ēberāra unucaa. Māa adua bāla cārēda jara bālda.-

Māwā jarapeda Pedrora de audu jūrā ca bāde dji ēdrābadamaa wāsia. Mañne eterreda berusia.*

§ **14:62** Salmo 110:1; Daniel 7:13-14. * **14:68** Mañne eterreda berusia. Griego bedeade ñcālra cartađe mañra neā.

69 Wayacusa nezocawērāba Pedrora unupeda dji arima duanlraa jarasia:

-Za bλda ādjidebemaa.-

70 Pedroba māwā ūrīpeda wayacusa mērāsia. Dārāéne arima duanlba wayacusa Pedroa jarasidaa:

-Wārāda bλra ādjidebemaa. Bλra Galileadebemada jāwā bλa. Ādji quīrāca bedeabaria.[†]

71 Pedroba jarasia:

-jMλa sewada jaraibλrλ Ācōrēba cawa oya! Wārāneba jaraya: bārāba jara panλ ēberāra mλa unucaa.-

72 Māwā bλde eterrrera wayacusa berusia. Ara mañne Pedroba quīrānebasia Jesuba jaradara: “Eterrera bārima umé berui naēna bλa bārima ūbea mλra unucaada aya.”[‡] Pedroba mañnebema crīchabλrλde dārā jīāsia.

15

Jesu Pilato quīrāpita edepedada

Mateo 27:1-2, 11-14; Luca 23:1-5; Juañ 18:28-38

1 Āsabodode sacerdote bororāra, judiorā dji dro-marāra, judiorā ley jaradiabada sida ābaa bedea ausidaa Jesura Pilatomaa ededi carea.* Ara mañda Jesura jλwa jλ edesidaa. **2** Pilatoba Jesua iwidisia:

[†] **14:70** Ādji quīrāca bedeabaria. Griego bedeade λcλrλ cartade mañra neēa. [‡] **14:72** Marco 14:27-31. * **15:1** Pilato. Romanorā boro Tiberio abadaba Pilatora Judea druadebema boroda bλsia. Dji boroda bλsia poa 26deba aba 36daa. Judiorā bororāba Jesura Pilatomaa edesidaa ādjia preso bārā beacara panλ bērā. Aba romanorāba māwā odida panasidaa.

-¿Bla da wārāda judiorā boroca?-

Jesuba panusia:

-Māē, bla māwā jara bla.-

³ Mañne sacerdote bororāba ne zocārāneba Jesura biē jarasidaa. ⁴ Mañ bērā Pilatoba waya Jesua iwidisia:

-Ũrīdua, ādjirāba bla ne jūmaneba biē jara duanla. ¿Bla panuēca?-

⁵ Baribla Jesuba mañ siña panuē basía. Mañ bērā Pilatoba cawa crīchaē blesia.

Jesu beadi carea jarapedada

Mateo 27:15-31; Luca 23:13-25; Juañ 18:38-19:16

⁶ Poaza judiorāba mañ ewari droma o panlae Pilatoba preso beada aba ēdrā bla badjia. Ādjirāba iwidibadada ēdrā bla badjia. ⁷ Mañne ēberā Barrabá abadada basia. Mañ Barrabára idjiare bearā siña puru quīrūbigasiadade mīā beasidaa. Mañ bērā preso panasidaa. ⁸ Mañne zocārā judiorāda Pilatomaa zedapeda iwidí duanesidaa idjia poaza obarida omārēa. ⁹⁻¹⁰ Pilatoba cawa basia sacerdote bororāda Jesu ume biē duanla bērā idjira jida diasidada. Mañ carea dji ēberārā powua nūmáa iwidisia:

-¿Bārāba quīrīā panla za bla judiorā borora ēdrā bla ida?-

¹¹ Mañne sacerdote bororāba dji powua nūmáa nāwā jarasidaa: “Pilatoa jaradadua Barrabádra ēdrā bla mārēa.” ¹² Mañ carea Pilatoba wayacusa ādjirāa iwidisia:

-Māwāra bārāba judiorā boro abadara ¿māa sāwā oi?-

¹³ Mañne ādjirāba jīgua jara duanesidaa:

-¡Crude cache beabidua!-

¹⁴ Pilatoba iwidisia:

-¿Cārē cārē māwā oi? ¿Idjia cārē cadjiruada osi?-

Māwā bedea bāde ãdjirāba wetara bāga jara du-anasidaa:

-¡Crude cache beabidua!-

¹⁵ Pilatora ēberārā ume biē bē amaaba Barrabádra ēdra bāsia. Baribārā Jesura soaba ubipedā sordaorāa diasia crude cache beadamārēa.

¹⁶ Ara mañda sordaorāba Jesura ãdji de droma Pretorio abadade eda edesidaa. Mama waabema sordaorāda trāsidaa. ¹⁷ Mañbe djio pursupursua bāda Jesua jābisidaa. Borobāri arā cadada idji borode wēāju bāsidaa. ¹⁸ Mañbe jīgua jara du-anesidaa:

-¡Bio bia bāa, judiorā boro!-

¹⁹ Idji borode bacuruba ubadjidaa idjaba dau idobadjidaa. Chīrāborode copanesidaa idjira wārāda bio waya panā quīrāca. ²⁰ Idjira ipida biē jaradapeeda mañ pursupursua bāl jābipedadara wēāsidaa. Wēānapeeda idjia jāl bādada wayacusa jābisidaa. Mañbe crude cache beadi carea edesidaa.

Jesu crude cache bāpedada

Mateo 27:32-44; Luca 23:26-43; Juañ 19:17-27

²¹ Jesu puru dajadaa edesidaade ēberā Simoñ abadada Jerusaleñnaa zebārā basía. Alejandroba Rupo bida mañ Simoñra ãdji zeza basía.[†] Idjira Cirene purudebema basía. Sordaorāba idjía Jesu crura ataubisidaa.

[†] **15:21** Romano 16:13.

22 Māwā Jesura ējūā Golgota abadamaa edesidaa. Golgota tr̄ba jara b̄la Boro B̄lw̄lrl. **23** Mama uva ba asea mirrada pueradada Jesua diasidaa pua droamārēā. Barib̄lrl Jesuba doē basia. **24** Mañbe crude cache b̄lsidaa. Māwānacarea ne jemenesidaa Jesuba cacuade jā badara sāwā jedecadi cawaya.

25 Jesu crude cache b̄lsidae ñmādau ñtl̄ basia. **26** Mañne bedeada cache jira b̄lsidaa cawabidi carea idjira cārē cārēā beab̄lada. Nāwā b̄l basia: “Judiorā Boro.” **27** Idjaba ne dr̄labadada umé Jesu caita crude cache jira b̄lsidaa, aba idji j̄wa araare, aba idji j̄wa acłare. **28** Māwāsia Ācōrē cartade jara b̄l quīrāca. Nāwā jara b̄la: “Idjira ēberā cadjirua quīrāca beasidaa.”‡

29-30 Mañne ñcrl̄l ēberārāda caita wānapeda boro ñrāt̄l ñrāt̄lapeda Jesua nāwā biē bedeabadjidaa:

-Ājāā, b̄la Ācōrē de dromara ãr̄peda ewari ûbeade wayacusa poya oib̄lrl, jara b̄lduba ēdr̄ldua! Jāñ crudeba uđaa zedua!-

31 Ab̄ari quīrāca sacerdote bororāba, judiorā ley jaradiabadarā bida Jesura ipida biē jarab̄ladae nāwā jarabadjidaa:

-Idjia dewararāda carebasia, barib̄lrl ara iduba poya ēdr̄lēa. § **32** Māwāra ñidjira Ācōrēba ēdr̄l edabari diai jaradaca? ñIdjira Israeldebema boroca? Jāñ crudeba uđaa zeida b̄la dairāba cawađapeda ījāni carea.-

Mañne Jesu caita crude cachipedada bida ab̄ari quīrāca biē jarasidaa.

‡ **15:28** Isaía 53:12. Griego bedeade ñcrl̄l cartade versículo 28 neěa. § **15:31** Carebasia. Griego bedeade b̄l b̄la “ēdr̄l edasia.”

Jesu crude beuda

Mateo 27:45-56; Luca 23:44-49; Juañ 19:28-30

33 Umatipa ñmādaura quisia.* Mañba nañ ejūära hora ūbea jūma pāima nūmasia. **34** Hora ūbea badacarea Jesuba jīgua jarasia:

-Eloi, Eloi, ¿lama sabactani?-

Mañ arameo bedeaba jara b̄la: “Mñ Ñcōrē, mñ Ñcōrē, ¿cārē cārē mñduba beesi?”

35 Mañ bedea ūrībñdade ñc̄rla mama caita duanlba jarasidaa:

-Ūrīnadua, idjia Elíada trñ b̄la.-

36 Ara mañda abā pira wāpeda uva ba oregueada mōda quirude dodoba edasia. Bacurude j̄peda Jesua diasia domārēa. Mañbe dji ēberāba jarasia:

-Jñānadua; acldia Elíaba idjira uðaa b̄lde zei cawaya.-

37 Mañne Jesura mñādua biapeda ïyādr̄sia.

38 Ara māwābñr̄lde Ñcōrē de dromane eda wua eatl jira b̄lda ēsidra ñt̄lba edaa cōñ dogosia.[†]

39 Romanebema sordaorā boro Jesu quīrāpita b̄lba idji māwā beubñr̄l unuside jarasia:

-Wārāda nañ ēberāra Ñcōrē Warra basía.-

40 Mañne ñc̄rla wērārāba t̄m̄lba ac̄l duanasidaa. Ädirā tāena Maria Magdalenada, Salomé sida panasidaa. Dewarabema Maria sida b̄sia. Santiago Tēñbema abadaba, Jose bida mañgñ Mariara ädji papa basía. **41** Jesu Galileade b̄aside mañ wērārāra idji ume nñbasidaa idjabā careba panasidaa. Arima dewara wērārāda baraasia Jesu ume Jerusaleñnaa wāpedadada.

* **15:33** Amos 8:9-10. † **15:38** Exodus 26:31-33; Hebrews 9:1-15.

Jesu t_λbaripedada

Mateo 27:57-61; Luca 23:50-56; Juañ 19:38-42

42-43 Nurēma ñnāübada ewari basía. Mañ ewari carea judiorāra ne o panasidaa. Queubodode Jose Arimatea purudebemada Pilatomaa wāsia. Mañ Josera judiorā bororānebema basía. Jūmarāba idjira bio bia unubadjidaa. Idjia jāã babadjia Ācōrēba jūmarāda pe erobamārēä. Ne waya neē Pilatomaa wāpeda Jesu cacuada iwidisia t_λbari carea. **44** Mañne Pilatoba cawa crīchaẽ basía sāwā Jesura isabe beusida. Mañ carea sordaorā boroda tr̄peda iwidisia Jesura wārāda beusi cawaya. **45** Sordaorā boroba wārāda beusiada ada bērā Pilatoba Josea Jesu cacuara idu edebisia. **46** Joseba borobada nēdopeda Jesu cacuara crudēbemada uðaa b_λpeda mañ borobaba b_λrá b_λsia. Mañbe mōjē uria corodade eda b_λpeda mōgara waiblāba uriara jūātrā b_λsia. **47** Maria Magdalenaba, Jose papa Maria bida ac_λ panasidaa Jesu cacuara mama b_λb_λdada.‡

16

Jesu ñrēbaða Ācōrē nezocabajarada

Mateo 28:1-10; Luca 24:1-12; Juañ 20:1-10

1 Ñnāübada ewari jōnacarea Maria Magdalenaba, Santiago papa Mariaba, Salomé bida querada nēdosidaa Jesu cacuara p_λr_λði carea. **2** Nabema ewari domianebebemane diapeda ara ñmādau odjab_λr_λðe ãdjira Jesu t_λbaripedadamaa wāsidaa. **3** Mañne nāwā jara nībasiðaa:

‡ **15:47** Jose. Mañg_λ Josera Arimateadebemāña, ãteb_λrla Santiago Tēābema abada ume dji djaba basía. Marco 15:40; 16:1.

-Dadjira eda wāni carea ¿jāł mōgara waibla uria jūätrə b̄lra caiba ãyā b̄li?-

⁴ Baribrla araa ac̄b̄ladae unusidaa mōgara waiblara orrocawa cob̄lada. ⁵ Ara mañda uriade eda wāsidaa. Eda wāb̄ladae cūdrada unusidaa. Idjia drasoa jā b̄lra totroa querasia. Ädji j̄wa araare chūmasia. Idji carea wērārāra dauperasidaa. ⁶ Mañ cūdraba ädjia jarasia:

-Dauperarānadua. Bārāba Jesu Nazaredebemada crude cachipedadada j̄lgl panla. Idjira ñrēbasia. Idji b̄lpedadamaa ac̄dadua. Nama b̄lēa. ⁷ Jālbe idji ume n̄bapedadārāmaa wānadua. Pedroa, waabemarāa bida jaradadua Jesura ädji na Galilea druadaa wāb̄lada. Jāma idjira ununia idjia naēna jarada quīrāca.-*

⁸ Mañne daupera panlba cacua ure n̄panasiadaa. Ara mañda wērārāra Jesu cacua t̄lbaripedadada uriadeba pira wāsidaa. Ne waya panl b̄rā ni aþala bedeadae basía.†

*Jesuba Maria Magdalenaara idjida unubida
Juañ 20:11-18*

⁹ Jesura diapededēa nabema ewari domianebe-mane ñrēbapeda naärā Maria Magdalena unubisia. Mañ wērānebemada Jesuba naēna jairāda siete ãyā j̄recuasia. ¹⁰⁻¹¹ Mañbe Mariara Jesu ume n̄bapedadārāmaa wāsia. Idji jūësiđe ädjirāra wadi sopuaba jīä panasidaa. Māwā panlne Mariaba ädjirāa jarasia Jesura zocai b̄lda unusida. Māwā ûrl̄b̄ladamīna ïjānae basía.

* **16:7** Marco 14:28. † **16:8** Griego bedeade l̄c̄lrla cartade Marcoba b̄ldara namabe b̄la. Versículo 9deba aba 20daa neēa.

*Jesuba dewara umé panáa ara idjida unubida
Luca 24:13-35*

¹² Māwānacarea Jesu ume nībapedadarāda umé puru dajada nībasidaa. Mañgrāa Jesuba ara idjida quīrā awara unubisia. ¹³ Ādjira jēda wānapeda waabemarāa jarasidaa. Māwāmīna wādibida ījānaē basia.

*Jesuba edadarāa ara idjida unubida
Mateo 28:16-20; Luca 24:36-44; Juañ 20:19-23*

¹⁴ Māwānacarea Jesuba edadarā once panā ne co chūpanasidade ara idjida unubisia. Ādji cawalā zareadēba ījānaē panana carea quēāsia. Idji īrēbada unupedadaba ādjirāa jarasidamīna ījānaē panasidaa.

¹⁵ Mañbe Jesuba ādjirāa jarasia:

-Drua beaza wānapeda bedea bia mānebemada jūmarāa jaradadua. ¹⁶ Mañ bedeada ījāsidara idjabā borocuesidara Ācōrēba ēdrā edaya. Baribalā mañ bedea ījāéra idjia cawa oya. ¹⁷ Mā ījā beaba nañgada odia Ācōrē aña eropanāda unubidi carea: mā trāneba jairāda aña jāretadēa idjabā adua panā bedeade bedeadia. ¹⁸ Dama arada ādji jāwaba jidadia. Nēärā dadji beabarida dodibalā mañba biē oēa. Idjabā cacua biē bearā ādji jāwa īrā bābdadē biacuadia.-

*Jesu bajānaa wāna
Luca 24:50-53*

¹⁹ Māwā jaradacarea dadjurā Boro Jesura Ācōrēba ītaa bajānaa edesia. Mama Ācōrē jāwa araare chūmesia. ²⁰ Mañbe Jesuba edadarāba idji bedeara ādji wābādaza jarasidaa. Dadjurā

MARCO 16:20

lxxxi

MARCO 16:20

Boroba ãdjirãra carebasia. Ne ununaca obi bʌðeba
cawabisia ãdjia jara panʌra wärã arada.

**Ãcõrẽ Bedea
New Testament in Emberá, Northern
(PM:emp:Emberá, Northern)**

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Emberá, Northern

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Emberá, Northern

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-23

**PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files
dated 29 Jan 2022**

f9d422da-2e22-541c-afc9-8fe7130d391e